

DUBBELNUMMER

LOSSE VERKOOP
f 4.75

GROESBEEKS

MILIEU-JOURNAAL

1980 - 15/16

IN DIT NUMMER:

WAT PROF. WESTHOFF DE
KINDEREN NA DE KURSUS
TE VERTELLEN HAD.

MENS EN NATUUR:
een diepe kloof?

WIST U: dat er in
het groesbeekse bos
wilde orchideeën bloeiden?

RADIO-ACTIEF AFVAL IN
ZOUTKOEPELS: een
hachelijke zaak

PADDEN OVERZETTEN IN
GROESBEEK: verslag 1980.

E.A.

EN NATUURLIJK.: kinderkrant

WERKGROEP
MILIEUBEHEER
GROESBEEK

EXTRA BIJLAGE:
W.M.G. interviewt
natuurvoedings-
winkel de
LOTUS!

GROESBEEKS MILIEUJOURNAAL

Verschijnt:
tweemaandelijks
Kosten minimaal f15,- per
jaar; opgave bij sekre-
tariaat.

REDAKTIE

Toine de Jong
Henny Brinkhof

REDAKTIE-ADRES

Toine de Jong
Stekkenberg 26
Groesbeek
tel. 08891-3780.

SEKRETARIAAT

Werkgroep Milieubeheer
Groesbeek, Lievensweg 80,
Groesbeek.
tel. 08891-3175

VRAAGBAAK

Voor informatie, milieu-
klachten e.d.
Iedere dinsdag:
van 19.30 tot 21.00 uur
Zevenheuvelenweg 14,
Groesbeek.

MEDEWERKERS

Johan Thissen
Rudy van Duijnhoven
Wilco de Schouwer
Wim Lebbink
Ellie Loeffen
Ida Medendorp
Wilke van de Kamp
Jeske de Bekker
Jo de Valk
Sjef Reichgelt
Harrie Mortiaux
Martin van den Bos

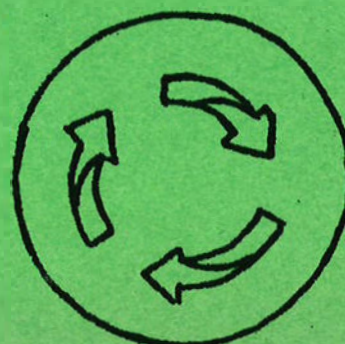
◆◆◆ INHOUD ◆◆◆

VOORWOORD VAN DE REDAKTIE.....	blz.	1
TOESPRAAK KINDERKURSUS door V. Westhoff.	blz.	2
MILIEU '80.....	blz.	6
COLLAGE PAGINA.....	blz.	8
OVER NIMFEN EN HAFTEN door R.v Duynhoven	blz.	9
MILIEU- RONDON- MILIEU.....	blz.	12
NATUURHISTORISCH MUSEUM NIJMEGEN.....	blz.	18
MENS EN NATUUR door Henny Brinkhof.....	blz.	19
OPENING VAN ONZE RUIMTE.....	blz.	22
KURSUSWERK 1980 verslag kinderkursus...	blz.	22
REAKTIES OP DE KINDERKURSUS.....	blz.	23
W.M.G. NOTULEN.....	blz.	26
KURSUSWERK 1980 verslag milieukursus ouderen.....	blz.	27
WEET U.....	blz.	28
BOMEN EN VEE.....	blz.	31
HET OPBERGEN VAN RADIO-AKTIEF AFVAL DEEL 2: HET GEVAAR VAN BERGING IN ZOUTKOEPELS door Hans de Jong.....	blz.	32
MILIEU-BOLITIEK-MILIEU.....	blz.	34
HULDE AAN DE BRANDWEER.....	blz.	36
NIET SLAPEN ONDER DE LES JONGETJE door Wilco de Schouwer.....	blz.	37
HET OVERZETTEN VAN AMFIBIEËN IN GROESBEEK door Jo de Valk.....	blz.	39
DE KINDERKRANT door Ida Medendorp EXTRA BIJLAGE: W.M.G. INTERVIEWT NATUURVOEDINGSWINKEL "DE LOTUS"		

VERSCHEIJNINGSDATUM AUGUSTUS 1980.

KRINGLOOPPAPIER

VOORWOORD

"TEGEN-zijn" maakt vaak een wat zure indruk. In m'n gedachten zie ik al een eng miezerig mannetje zitten waaraan je niets kunt vragen of hij is tegen. Nieuwe ideeën, nieuwe ontwikkelingen van niets wil hij weten.

Dit "TEGEN-zijn" is vaak ook het ongewilde image van milieugroeperingen. Zo kan ik me voorstellen dat sommige groesbikers zullen zeggen:

Die lui van die milieugroep zijn overal tegen. Als het aan hun zou liggen mocht je nog geen koegeblaf-, kattegehinnik- of paardegeloeditoeter in je auto hebben. Van motorcrossen worden ze beslist niet goed en als je over die prachtige geplande randweg worden ze helemaal groen voor de ogen. Nee, tamelijk negatieve lui van die milieuclub.

Niets van begrepen zouden wij hierop willen zeggen. Wij zijn juist een beweging, die VOOR een heleboel zaken is.

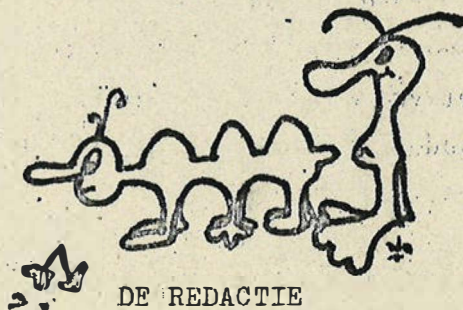
Om maar wat te noemen:

- VOOR schone lucht
- VOOR schoon water
- VOOR een schone bodem
- VOOR een samenleving zonder geluidsoverlast
- VOOR ongestoorde natuurgebieden, waar mensen kunnen genieten van rust, planten, dieren en elkaar.
- VOOR een samenleving met een eerlijke verdeling van energie en grondstoffen
- VOOR een wereld zonder honger
- VOOR prettig en veilig wonen
- VOOR goed en gezond voedsel

en geloof me, we kunnen zo nog wel even doorgaan.

De veronderstelling dat de milieugroep dus overal tegen zou zijn slaat dus nergens op.

Het is maar dat ze het weten !!!

DE REDACTIE

~~~~~

Toespraak, gehouden tot leerlingen van de vijfde klassen van de basisscholen van Groesbeek, bij de uitreiking van oorkonden voor het maken van werkstukken in een cursus "Milieubeheer", op 31 mei 1980, door V. Westhoff.

~~~~~

Beste jongens en meisjes,

We zijn hier bij elkaar gekomen om samen te kijken naar alle werkstukken, die jullie gemaakt hebben. Maar voor ik daarover iets ga zeggen, gaan we eerst eens over ons zelf nadenken. Waar zijn wij zo al de hele dag mee bezig?

met lopen en liggen,
wakker zijn en slapen,
eten en drinken,
leren en spelen -

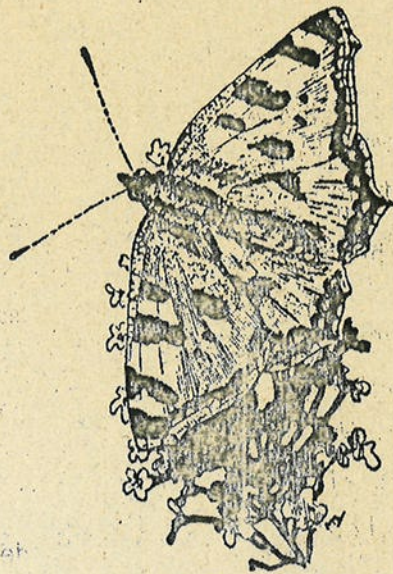
en als je erover nadenkt, zul je misschien zeggen: ja, dat doen mensen en kinderen nu eenmaal. Daar zijn we mensen voor.

Maar als je om je heen kijkt en wat verder nadenkt, zul je ontdekken, dat het niet alleen mensen zijn aan wie dat allemaal overkomt. Lopen en liggen, leren en spelen, dat doen niet alleen mensen, maar ook dieren; eten en drinken, wakker zijn en slapen, dat doen niet alleen mensen en dieren, maar ook planten. We zeggen daarom, dat dieren en planten leven, net als mensen. Daarom zijn ze onze lotgenoten; we kunnen ook zeggen; onze vrienden.

Maar planten en dieren leven wel op een heel andere manier dan wij, en bovendien iedere soort op zijn eigen manier. Een hond is overdag wakker en slaapt 's nachts, net als wij, maar een vos slaapt overdag en gaat meestal in de schemering naar voedsel zoeken. Bij de meeste vogels bouwen het mannetje en het vrouwtje samen een nest, het vrouwtje legt er eieren in, en als die uitgebroed zijn zorgen vader en moeder samen voor de jongen. Maar dat gaat niet altijd zo. Een koekoek ~~bouwt~~ geen nest, maar legt haar ei stiekem in het nest van een andere vogel, bv. een roodborstje. Vader en moeder roodborst moeten dan de jonge koekoek voeren en grootbrengen, ook al wordt dat jong meestal groter dan vader en moeder roodborst zelf.

Sommige dieren worden op een heel andere manier groot dan wij;

het jonge dier lijkt dan niets op het oude. Als een vlinder eieren legt, komen daar geen vlinders uit, maar rupsen. Zo'n rups eet bladeren; hij eet en eet en eet, tot hij groot en dik en vet geworden is; dan wordt de rups slaperig en verandert in een pop, waar later een vlinder uit kruipt. Als een kikker eieren legt, komen daar geen kikkers uit, maar kikkervisjes, ook wel dikkopjes genoemd, zwemmende beestjes met een staart. Later verliezen ze die staart en krijgen daarvoor in de plaats pootjes, en dan worden het kikkers.

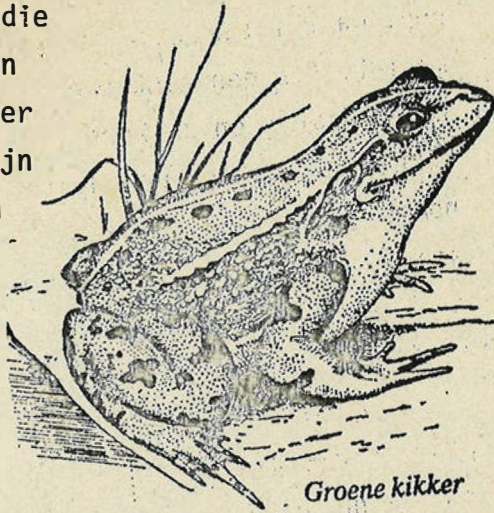

Kleine vos

Ook planten leven op heel verschillende manieren. Er zijn planten die zich zomaar laten opeten, maar er zijn ook brandnetels, die flink prikken als je ze aanraakt, en die er op die manier voor zorgen, met rust gelaten te worden.

Als je er eenmaal op gaat letten, hoe al die verschillende planten en dieren het klaarspelen om in het leven te blijven, dan kun je er niet genoeg van krijgen om daar naar te kijken en te luisteren, en te proberen, er achter te komen. Je merkt dan ook al gauw, dat de verschillende planten en dieren met elkaar te maken hebben, dat ze elkaar nodig hebben. Er zijn veel vogels, zoals mezen en roodborstjes, die insecten eten, b.v. rupsen, vooral wanneer ze die aan hun jongen moeten voeren. Als ze dat niet zouden doen, zouden er veel rupsen komen en die zouden de bomen helemaal kaal vreten. Maar we weten allemaal, dat veel vogels ook nog iets anders doen: ze zingen liedjes, iedere soort zijn eigen lied. Als je daar goed op let, kom je er achter, dat het alleen de mannelijkes zijn die zingen. Dat doen ze niet alleen om de vrouwtjes een plezier te doen, maar vooral om een andere reden. Als een mannetje, bv. een roodborst, zit te zingen, wil hij daarmee tegen alle andere roodborstmannetjes zeggen: "dit is mijn terrein, hier heb jij niets te maken". Zo zorgt elk mannetje ervoor, dat het vogelgezin een eigen stuk grond heeft, dat groot genoeg is om genoeg voedsel te vinden voor de jongen. Daarom lijden vogels geen honger.

Zo hebben alle planten en dieren iets met elkaar te maken; en omdat wij mensen ook leven, hebben wij ook met hen te maken en zij met ons. Er zijn planten en dieren die we speciaal verbouwen of fokken omdat we ze willen eten, zoals aardappelen en varkens, en kippen, maar er zijn nog veel meer soorten, die we niet zo direct gebruiken. Maar al die planten en dieren hebben vaak wel last van ons, ze worden door ons bedreigd, veel meer dan we gewoonlijk beseffen. Wij mensen zijn immers altijd bezig de natuur om ons heen te veranderen: we verbouwen aardappels, we bouwen huizen, we leggen wegen aan, we sproeien met varkensmest, we storten vuilnis, we houden een motorcross of een vierdaagse. We denken er vaak niet bij na, wat dat allemaal voor de planten en dieren betekent. Zo worden er door auto's op de wegen veel dieren doodgereden, vooral jonge vogels, maar ook egels, en konijnen en padden. Als je een boomgaard hebt, wil je ook goede appels en peren krijgen, en dan ga je in het voorjaar met vergif spuiten tegen het ongedierte dat die appels en peren ook wel lust. Maar als je dat niet heel voorzichtig doet, doe je iets heel doms. Appels en peren kunnen er namelijk alleen maar komen als de bloesem bestoven wordt door bijen. Bijen, zijn dus voor ons heel nuttig, niet alleen omdat ze honing maken, maar vooral omdat er zonder bijen geen vruchten zouden zijn. Maar als we dat vergif nu teveel spuiten, of op de verkeerde plaats, of op de verkeerde tijd, dan gaan alle bijen óók dood aan datzelfde vergif, en dan krijgen we geen vruchten.

Groene kikker

Aan dit voorbeeld kun je zien, hoe voorzichtig je met de natuur moet omspringen, wil je geen grote ongelukken aanrichten. Wanneer de mensen, op zulke manieren iets in de natuur bederven, doen ze dat meestal niet met opzet, maar omdat ze niet beter weten. Daarom proberen we jullie uit te leggen, hoe je zulke vergissingen kunt vermijden. Jammer genoeg zijn er ook wel slechte mensen, die met opzet de natuur kapot maken, bv. mensen die brand stichten in het bos; als die mensen eens zouden zien, hoeveel narigheid en verdriet ze daarmee veroorzaken, hoeveel jonge vogeltjes er in hun nestjes levend verbranden, dan zou zo'n brandstichter misschien wel schrikken en zich schamen. Zo iets zouden jullie natuurlijk niet doen; maar veel

mensen en kinderen doen in de natuur wel andere verkeerde dingen, die misschien niet zo erg lijken, maar die alles bij elkaar toch wel veel kwaad doen: rommel buiten laten liggen of weggooien, bijvoorbeeld. Als je het fijn vindt om buiten te zijn en naar planten en dieren te kijken en te luisteren, moet je ook zorgen dat het ook voor andere mensen en kinderen fijn blijft, en dat je de boel niet moet bederven en vernielen. Je moet dus langs de weg en in het bos geen troep neergooien, je moet geen takken afrukken, en in de herfst geen paddestoelen omvertrappen. Als je bloemen wil plukken, denk dan aan drie dingen: ten eerste, pluk bloemen in de berm, aan de rand van de weg, en niet midden in een weiland of hooiland; ten tweede, pluk alleen bloemen als er van die soort op die plek veel bij elkaar staan, zoals boterbloemen; en ten derde, als je bloemen plukt, neem ze dan mee en zet ze in een vaas, maar gooi ze niet meteen weer weg.

Maar behalve dat we in de natuur geen verkeerde dingen moeten doen, kunnen we er ook voor zorgen, of er aan meewerken, dat we wél goede dingen doen, waarmee we de planten en dieren helpen: denk maar aan het strooien van voer of het ophangen van aan elkaar geregen pinda's in koude winters, als alles onder de sneeuw ligt en de vogels geen voedsel kunnen vinden. Maar ook in de zomer kun je zulke dingen doen, vooral als je wat van de planten en dieren afweet. Allerlei vogels die in het bos nestelen, zoals mezen, spechten en uilen, doen dat het liefste in holle bomen. Maar de boswachter die voor het bos moet zorgen, heeft vaak liever geen holle bomen; want als een boom hol is en je kapt hem dan om, dan brengt hij minder geld op, of helemaal geen. Je kunt dan de vogels helpen door nestkastjes te bouwen en die in het bos of in de tuin of in een boomgaard op te hangen; de vogels gaan dan daarin broeden in plaats van in holle bomen. Gelukkig doen sommige boswachters tegenwoordig niet meer zo hun best, alle holle bomen op te ruimen, en er blijven nu dus ook wel holle bomen staan, tot groot plezier van de vogels. Hier in het Groesbeekse bos kun je dat ook wel zien.

Scherpe boterbloem

Alle werkstukken die jullie gemaakt hebben, hebben iets met dit alles te maken: met hoe het in de natuur toegaat en hoe wij

met die natuur omspringen. Jullie hebben daar allemaal je best op gedaan en we zijn erg blij met al die mooie werkstukken. We willen jullie graag een herinnering daaraan laten bewaren, en daarom krijgen jullie allemaal, als aandenken, een papier mee naar huis dat we een oorkonde noemen.

- - - - -

milieu '80

In het najaar verzorgd de milieuvereniging Nijmegen een manifestatie genaamd Milieu '80. Hieronder vindt U een beknopte beschrijving van het voorlopige programma van dit gebeuren.

- 19 juni Aankondiging foto-, teken- en werkstukkenwedstrijd.
- 10 juli Aankomst Rijnactie-boot aan de Waalkade. Tentoonstelling + band in tent op de Waalkade. Persconferentie.
Begin inzendtermijn wedstrijden.
- 29 Aug. Sluiting inzendtermijn wedstrijden.
- 20 Sept. Opening + receptie van de manifestatie door spelen van het Milieu '80 spel in het Open Huis.
Prijsuitreiking foto-, teken- en werkstukkenwedstrijd.
- 21 Sept. Fietstochten i.s.m. IVN (+ ANWB ?), richting Ewijk en richting Ooypolder.
- 22 Sept. 's Avonds openbare voorlichtingsavond over energie, met informatie-map, georganiseerd door de Gelderse Milieufederatie in de Stadsschouwburg, waarvoor alle milieu-groeperingen speciaal uitgenodigd zullen worden.
- 23 Sept. Heemtuin-excursie; excursie kleinschalige ondernemingen ook op 22/9
- 24 Sept. Openbare excursie (met inschrijving) naar de PGEM-centrale.
Heemtuin-excursie.
- 25 Sept. Start blijvende inzamelingen van fotobaden.

Thema-dag ruimte-inname door de verschillende vervoersmiddelen,
i.s.m. de ENFB en ROVER.

- 26 Sept. 's Avonds lezing landschappenkaart-project door Jan Peerenboom,
Rinie Bekkers en Henk Peters in de Lindenberg.
- 27 Sept. 's Ochtends Open Dag St. Anna Molen.
Milieumarkt op de Grote Markt. (voor de Waag).
- 28 Sept. Fietstochten i.s.m. IVN (+ ANWB?) , richting Ewijk en richting
Ooypolder.
- 1 Okt. PGEM-excursie (met inschrijving).
's Ochtends Open Dag St. Anna Molen.
- 4 Okt. Kijkdag bij PGEM-centrale (met inschrijving), open dag reinigings-
dienst CVD.
- 8 Okt. PGEM-excursie (met inschrijving).
- 10 Okt. Discussie-avond, met energie als thema, in samenwerking met het
Cultureel Centrum de Lindenberg.
- 11 Okt. 's Ochtends Open Dag St. Anna Molen.
Energie Manifestatie in de Lindenberg, waarin veel aandacht voor
alternatieve energiebronnen.

Gedurende de week 21-28 Sept. zullen de volgende activiteiten dagelijks
plaatsvinden :

- excursies met tentoonstelling en dia-serie bij de waterzuiveringsinstallatie,
georganiseerd door het Zuiverschap.
- activiteiten rond het thema 'Zwerfvuil', georganiseerd voor het
voortgezet onderwijs door Schoon Rivierenland.
- activiteiten voor de lagere scholen rond het Thema Milieu,
georganiseerd door Karla v.d. Heiden (S.A.D.).
- inrichting van etalages rond het Milieu-thema door leerlingen van de
Detailhandelschool (etaleurwedstrijd).

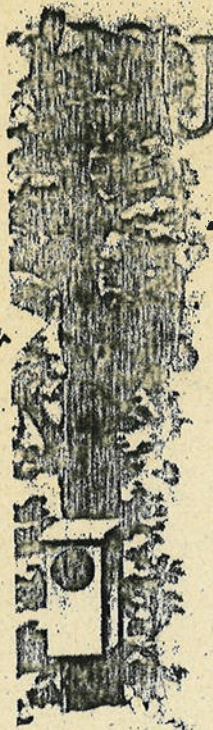
Gedurende 3 weken, van 20 Sept, t/m 12 Okt. zullen op werkdagen :

- allerlei activiteiten zijn, door ons aangeboden aan de verschillende
middelbare scholen.
- het draaien van films in het Open Huis.
- 's Maandags/Vrijdags Open Dag Looimolen + tentoonstelling windenergie.
- ca. 17 tentoonstellingen verspreid over de hele stad opgesteld staan,
waarlangs een puzzeltocht gepland is.

Lijst van Thema's van de tentoonstellingen bij MILIEU '80

- Natuur in Gelderland	- Wedstrijdinzendingen
- Tropisch regenwoud	- Milieu '80
- Ons afval	- Vogels in Nijmegen
- Waterverontreiniging	- Archeologie van de Berm
- Waterzuivering	- Vervoer en ruimtelijke ordening
- Energie	- Energie opwekking.
- Landschappen	- Algemene milieuproblematiek.
- Staatsbosbeheer	

In vroeger tijden kon nog gewoon een beroep worden gedaan op ieders sportiviteit wanneer het ging om natuurbehoud. Een ongedateerd affiche, maar waarschijnlijk van begin deze eeuw.

Jongens Afblijven!

Jongens, als je soms bij toeval Hier of daar een nestje vindt.
 't Zij in aanbouw, 't zij met eitjes.
 't Zij met een klein vogelkind.
 Denk dan even dat een nestje Daar met moeite werd gebouwd.
 Dat door kleine vogel-ouders Werd geploeterd en gesjouwd.
 Dat de Moeder aan haar kleintjes Al haar zorgen heeft besteed.
 Net zoo als jouw Moeder vroeger Voor jou en je zusje deed.
 Stel je voor, zeg, dat jouw Moeder Toen jij in je wiegje lag,
 Daar in éénen in de kamer.
 Reuzen reus aankomen zag.
 Die met een paar groote stappen Naar haar lieveling toekwam
 En hem in zijn reuzen handen Zoo maar met zich mede nam.....
 Vogeltjes zijn net als moeders.

AMSTERDAM — De handel in wilde dieren en planten is een van de grootste bedreigingen van hun voortbestaan. Het gaat om ongeloflijk grote aantallen en om zeer grote bedragen.

Hoewel er meerdere groepen voor de dieren tegen op te komen om hun uitroeiing te verhinderen, of te verspreiden, en met die waardevolle publiciteit bij het grote onbewuste publiek aan de bel trekken, hebben die prikkelingen helaas maar een gefragmenteerd effect op over-

tegen de... van zehonden

DEN HAAG — Dertien kinderen hebben dinsdagmiddag staatssecretaris Wallis de Vries van CRM namens duizenden klassenoten tekeningen en brieven aangeboden waarin geprotesteerd wordt tegen de moord op zehonden, walvissen en tegen het dumpen van nucleair afval in de zeeën.

WAGeningen — Het aantal geboorten bij de zehonden in het Nederlandse waddengebied is te laag om hun voortbestaan te verzekeren. Als de vervuiling van de Nederlandse Waddenzee niet wordt teruggedrongen — en daar zit het niet naar uit — zullen daar de zehonden zeker uitsterven. Van de vroegere populatie van 2700 Nederlandse zehonden zijn er nog maar ongeveer vierhonderd over.

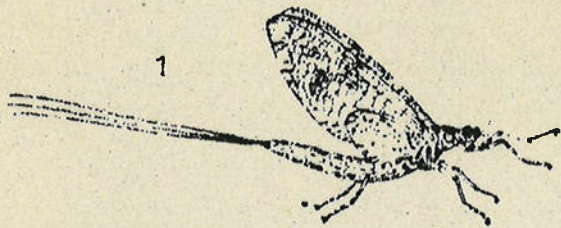
— De jongste afkomst, dat vorig week-end rond 70 nertsen en 9 vossen losliet bij een vijftal tevoren uitgekoken Veluwe bontboerderijen, is behalve bij bestrijders van de bio-industrie in Nederland ook goed overgekomen bij de „officiële” dierenbescherming.

Tot groot ongenoegen van vogelbeschermingsorganisaties worden in de raaptijd talloze kievitseieren op markten te koop aangeboden. Vaak prijken ze dan op de menulijsten van restaurants. De kievit dreigt daardoor uit het landschap te verdwijnen. Om uitroeiing tegen te gaan is de overheid al geruime tijd op zoek naar beschermende maatregelen.

BRIGHTON — De jaarlijkse conferentie van de Internationale Walvisvaart Commissie (IWC) die deze week wordt gehouden, in de Engelse badplaats Brighton, wordt sterk van de landen die zich van deze bedreigde diersoorten maken voor het behoud ten toeneemt, zijn de walvisvaarrende landen (met Japan en de Sovjet-Unie voorop) de rijken gaan sluiten.

OVER NIMFEN EN HAFTEN

De eendagsvliegen of haften zijn in feite unieke insecten, want als enige soort in de hele insectenwereld (en dat zijn er heel wat bij elkaar) vervellen de haften nog een keer nadat ze het gevleugelde stadium bereikt hebben. De levenscyclus van dit erg tere insect verloopt namelijk als volgt : ei - larve (of nimf) - het halfvolwassen insect of subimago (in het Engels : dun) - en dan het volwassen insect of imago (in het Engels : spinner).

Het volwassen insect is in deze streken meestal geel of bruin van kleur, het heeft één paar grote, doorzichtige vleugels en soms nog één paar kleine achtervleugels ; het insect heeft twee korte antennes en twee of drie lange "staarten".

De haften kunnen hun vleugels niet over hun lichaam vouwen, de vleugels worden in rust bijna altijd verticaal boven het lichaam gehouden. Als er achtervleugels aanwezig zijn, zijn ze altijd kleiner als de voorvleugels. De nimfen van eendagsvliegen komen meer voor in schoon, helder water, al dan niet stromend, als in stilstaande poelen met veel organisch materiaal. Deze nimfen zijn opmerkelijk goed aangepast aan hun eigen plaats en manier van leven in hun milieu; zo zijn er ronde, gravende vormen, hoekige vormen die over de planten kruipen, mooie gestroomlijnde zwemmers en afgeplatte vormen die zich d.m.v. kleine haken aan de poten vasthouden aan stenen in een snelstromende beek of rivier.

De nimfen leven voornamelijk van plantedelen hoewel er enkele soorten zijn die waarschijnlijk ook dierlijk voedsel tot zich nemen. Deze larven vormen samen met de volwassen insecten het hoofdvoedsel voor met name de forel.

De larven leven een tot drie jaar onder water maar dan niet in zo'n kokertje zoals de kokerjuffers (zie vorig nummer), dit is ook een van de redenen waarom ze meer gegeten worden als de kokerjuffers.

Aan het eind van hun larvenperiode kruipen ze langs stenen en planten omhoog of ze zwemmen naar de oppervlakte alwaar ze vervellen tot een prachtig en teer insect dat nogal dof gekleurd is. Ze vliegen daarna vrijwel onmiddellijk van het wateroppervlak weg soms achternagezeten door een naar het insect springende forel; een machtig schouwspel !!

Dit uitkomen van het insect gaat soms zo snel dat men zich afvraagt waar de insecten zo plotseling vandaan komen, na het vervellen drijven de lege nimfenhuidjes verder met de stroom mee.

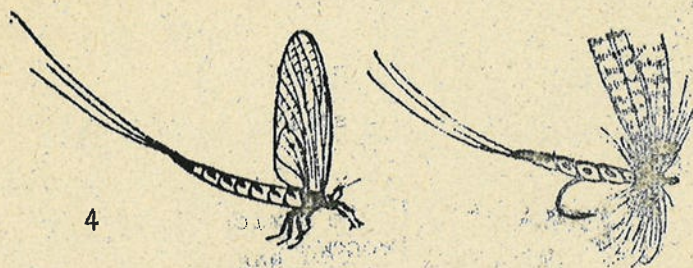
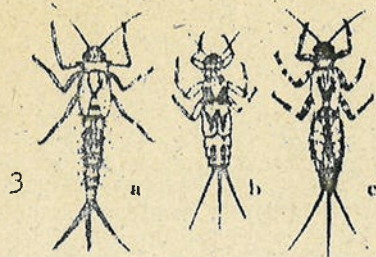

Als het sub-imago een rustplaats gevonden heeft vervelt het insekt (soms al na enige minuten). nogmaals en het wordt dan tot het volwassen insekt met de geaderde doorzichtige vleugels. De insekten zijn nu op hun mooist en bereid tot de bruiloft, mannetjes zowel als vrouwtjes.

De voorpoten van mannelijke haften zijn betrekkelijk lang en dienen om het vrouwtje tijdens de paring vast te houden.

De bruiloft van de eendagsvliegen vindt meestal in de namiddag plaats. Bij zwermen tegelijk paren de insekten dan in de lucht boven het water en de oevers.

De mannelijke insekten vallen na de paring met uitgespreide vleugels op de rivieren en beken waar de salmoniden en andere vissoorten die er voorkomen gretig stijgen. De vrouwelijke exemplaren leggen dansend over de waterspiegel eerst nog hun honderden eieren alvorens net als de mannetjes te sterven. Deze stervende insekten noemt men in Engeland 'spent-spinners'; de verschillende benamingen worden ook door de vliegvisser gebruikt die met nabootsingen van natuurlijke insekten vist.

Op nabootsingen van deze insectensoort zijn 90 % van alle droge (= drijvende) kunstvliegen gebaseerd.

Het volwassen insekt neemt geen voedsel tot zich (zou dat ook niet kunnen, bij het volwassen insekt is de mond rudimentair d.w.z. dat het nogwel aanwezig is maar niet meer wordt gebruikt net zoals bij een paardevoet de overblijfselen van de twee tenen naast de nu nog overgebleven ene hoof), een van de oorzaken waarom het volwassen insekt maar zo kort leeft , slechts enkele uren tot een of twee dagen.

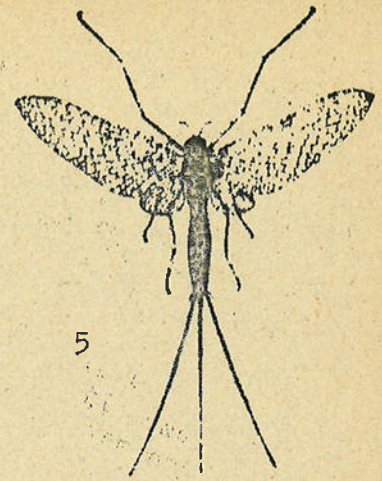
De Latijnse naam Ephemeroptera komt van het Griekse 'ephemeros' dat " een dag levend betekent; in Nederland noemt men ze treffend eendagsvliegen.

In West-Europa komen 13 families voor met ruim 60 soorten waaronder het geslacht Caenis dat maar 4 tot 6 mm groot wordt en het geslacht Ephemera oftewel de meivlieg, de grootste der eendagsvliegen met een lengte van 14 tot 24 mm.

Deze meivlieg komt lang niet overal voor (de laatste tientalle jaren is zijn aantal door o.a. de vervuiling sterk teruggelopen) maar daar waar de

meivliegsoorten rond eind mei, begin juni in grote getalen uit het water opkomen en uitvliegen wordt dit tot een waar feest voor de forellen, ook de grote, schuwe forellen komen dan naar boven om van dit feestmaal te genieten.

Ook zwaluwen en vleermuizen jagen graag op de verschillende eendagsvliegen die waarschijnlijk een hoge voedingswaarde hebben en ook in grote groepen voorkomen, een echt tafeltje dek je dus.

P.S. : bij afbeelding drie: de slanke, spoelvormige larven van de geslachten Baëtis (a.), Caenis (b.) en Ephemerella (c.) die zich ook in stilstaand water goed thuisvoelen.

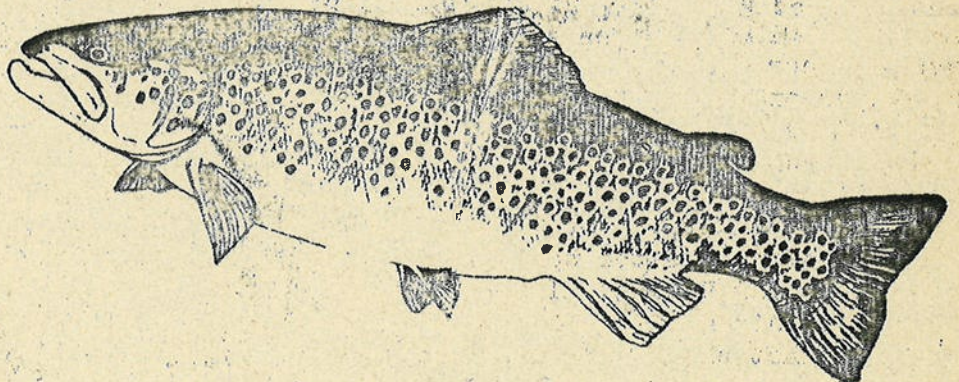
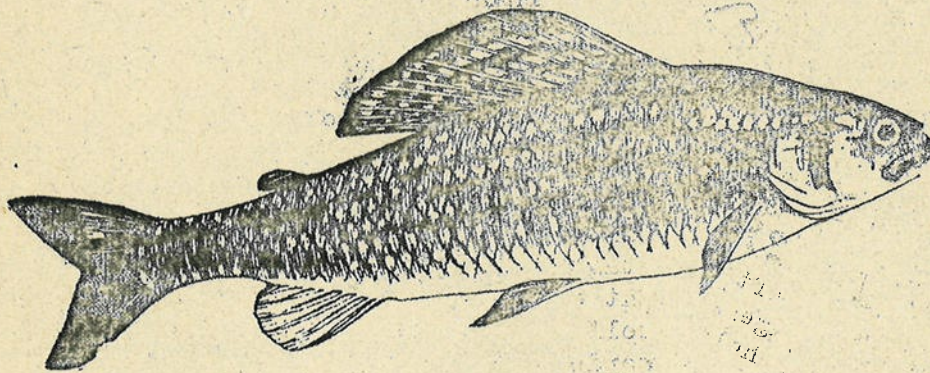
Literatuur : Vissen met de vliegenhengel
 Vissen, vliegen, vangen
 Waarom vliegvisserij
 Elseviërs in-sektengids

R. v. Duljnhoven

Jules Rindlisbacher

Kees Ketting/Henk Peeters

Jan 'eenhuizen

De bij en zijn baas, de imker, zien de toekomst somber in. Door het gespuit met landbouwgiften vindt de modale bij steeds minder bloemen om honing aan te lurken. Binnenkort zal er bovendien geen (goedkope) gedenatureerde suiker meer worden verstrekt, om de bijen bij te voeden zodat de imkers over moeten gaan op de veel duurere huishoudsuiker.

De Nederlandse bij wordt speciaal gekweekt en staat bekend om zijn vreedzame karakter. Vanuit het oosten komen echter steeds meer wilde bijen ons land binnen die zich van grenzen natuurlijk geen steek aantrekken. Deze bijen dragen allerlei ziektekiemen met zich mee o.a. die van de gevreesde faraoziekte.

Door onderlinge paring ontstaan bijen met een minder vreedzaam karakter waardoor de onderlinge agressiviteit tussen de bijenvolken zal toenemen en de gevolgen laten zich raden. De honing wordt duur betaald.

Er bestaat nogal wat wantrouwen tegen de zandbak. Vooral de infectiekans schrikt ouders nogal af. In de praktijk blijkt dit nogal mee te vallen. De kans dat een kind een infectie oploopt in een met uitwerpselen verontreinigde zandbak is erg klein.

In de ontlasting van honden zitten vaak eieren van de spoelworm.

Een onderzoek naar het besmettingspercentage onder kleine kinderen had als uitkomst nul komma nul.

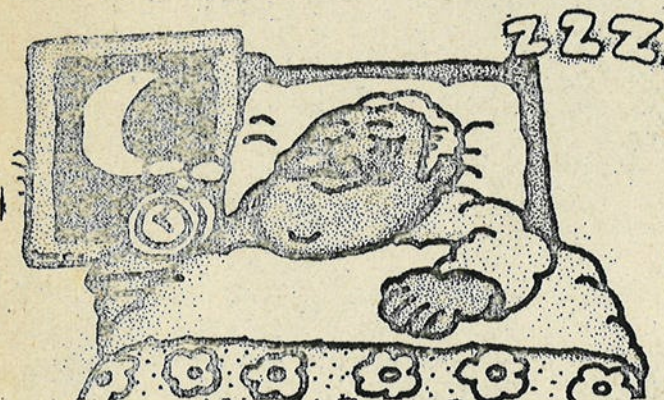
Op de eerste plaats komt de spoelworm in Nederland al niet meer zo vaak voor en bovendien als kinderen eenmaal besmet zijn dan wil dat nog niet zeggen dat ze er ziek van worden. De eieren kennen een rijpingsperiode van drie weken en het komt vaak voor dat ze voor die tijd al zijn weggespoeld of gestorven.

Wel is het noodzakelijk dat het zand zo nu en dan wordt schoongemaakt of ververst. Na een jaar of vijf is het zand zo dood dat er geen taartje

milleu rondom milleu rondom

FOUJJE

Goedemorgen mensen, we leven allemaal nog steeds. Hoe is het mogelijk want

al driemaal heeft een computer in de VS alarm geslagen voor een aanval van de Russen die helemaal niet bleek te bestaan. Meteen stonden de atoomraketten op scherp, ging het alarm op vliegtuigen en onderzeeërs met atoomkoppen en stond het hele Amerikaanse verdedigingssysteem op scherp.

Zou deze computerfout pas na b.v. een half uur zijn ontdekt of verholpen dan waren de atoomraketten waarschijnlijk al op weg naar Rusland als vergelding tegen een fata morgana. Dat zou het begin van het einde betekenen hebben. Ik groot U, hopende op een volgende "goede morgen".

meer mee te bakken is.

Dat verversen is duurder dan een stoombehandeling van het zand. Dat daarnaast dierenliefhebbers oog moeten hebben voor toiletplaatsen van hun huisdieren spreekt vanzelf.

2 + 2 (of 3) IS NIEMAND MEER

Nog voor dat er van een maatschappelijke discussie sprake is geweest staat het voor het kabinet al vast dat er nog minstens twee (misschien zelfs drie) kerncentrales moeten worden gebouwd voor het jaar 2000. De eerste zou in Borssele moeten komen te staan waar er al een staat die in bedrijf is, de tweede komt in de Noordoostpolder.

Volgens de Vereniging Milieudefensie en het Landelijk Energie Komitee (LEK) staat dit in de derde energie-nota van het Ministerie van Economische Zaken.

Dat ook Premier van Agt voor meer kerncentrales is bleek uit een boek over zijn politieke carrière dat onlangs verschenen is. Voor de tweede keer kwam hierdoor van Agt met zijn uitspraak in botsing met een kamermeerheid.

Het is duidelijk dat dit geen kabinet

voor het volk, maar tegen het volk is,
net zolang tot er geen volk meer is.

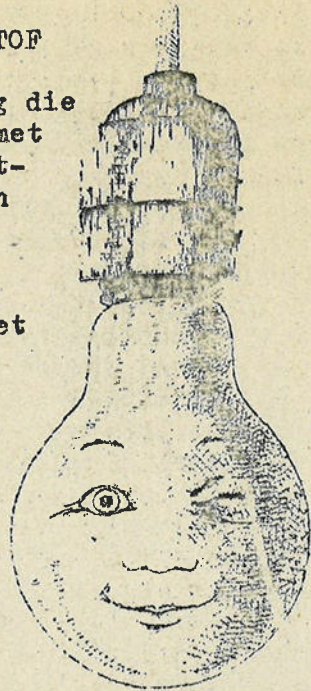
BOTER ALS BRANDSTOF

Herinnert U zich nog die brand in die loods met boter nabij het station van Elst? Ook in Groesbeek waren de donkere wolken goed te zien.

Een Brits lid van het Europees Parlement wil nu de boterberg in de EEG gebruiken om energie te gaan produceren.

Hij heeft aan het dagelijks bestuur gevraagd of de botervoorraad niet kan worden gebruikt voor brandstof en warmteproductie nu West-Europa wordt bedreigt door energie-schaarste.

De commissie antwoordde dat bij gebrek aan voorafgaande studies geen commentaar geleverd kon worden op die ideeën. Wie weet sist binnenkort de boter niet alleen in de pan maar ook in de centrales!

zeilschepen te gaan bouwen voor de internationale scheepvaart.

De brandstoffen worden steeds duurder en de olieprijs is inmiddels zo hoog geworden dat een commercieel verantwoordelijke scheepvaart weer tot de mogelijkheden gaat behoren. Een studie van de universiteit van Michigan (V.S.) maakte in 1975 duidelijk dat een rendabele zeilvaart mogelijk wordt bij een olieprijs van meer dan 12 dollar per barrel (159 liter).

De prijs is inmiddels verdubbeld. De U.S. Maritime Administration heeft daarom een subsidie gegeven aan de Wind Ship Corporation om een schip te ontwikkelen dat aangedreven wordt door windkracht. De eerste schepen worden omstreeks 1984 op de wereldzeeën verwacht. Ook de Japanners hebben een soortgelijk onderzoek op touw gezet. De nieuwe zeilschepen zullen geheel door computers bestuurd worden. Als alleen al de tankers op windkracht zullen gaan varen, hetgeen technische mogelijk is, dan betekent dit al een besparing van maar liefst 1,5 miljoen barrel olie per jaar. Sinds 1975 zijn de olieprijzen heel

milieu rondom milieu rondom

IJSSELMEER STEEDS ERGER VERVUULT

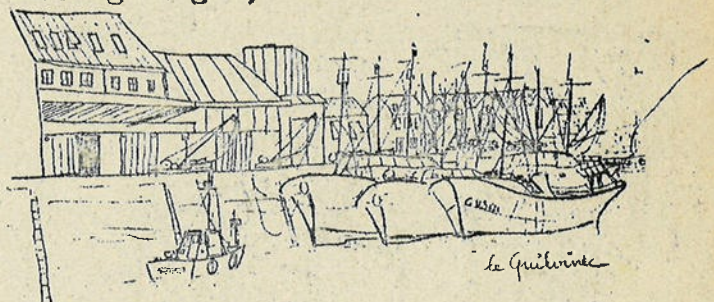
De beroepsvisserij op het IJsselmeer wordt ernstig bedreigt door de toenemende vervuiling. De kritieke grens zou binnen het bereik liggen en bovendien is door de aanleg van de dijk bij Lelystad het totale watergebied nog weer eens verkleind. Dit betekent dat steeds vuiler water een ook voortdurend geringer oppervlak verontreinigt, de afbraak van de organische en anorganische stoffen duurt hierdoor langer.

Dagelijkse metingen tonen aan dat de kwaliteit van de vis op het IJsselmeer nog steeds aanvaardbaar is, maar iedereen is bang dat het op een gegeven moment misgaat. Als ook de vis uit het IJsselmeer gevaarlijk wordt om te eten, gaat de Nederlandse beroepsbinnenvisserij vrijwel geheel terziele want dit is het enige water waar nog prioriteit geldt voor het beroep en in de rest van het binnenwater is de beroepsvisserij een vrijwel uitgestorven beroep.

MET DE WIND IN DE ZEILEN

Er zijn momenteel serieuze plannen om weer

wat gestegen, een rendabele zeil-

vaart komt dus steeds dichterbij. Het blijft alleen de vraag in hoeverre de vaderlandse scheepsbouwers op deze ontwikkelingen inspelen?

BRUGGEBOUWERS VAN HUIS UIT...

In de Volksrepubliek China wordt steeds meer overgegaan tot het gebruik van bamboe in de plaats van staal bij het bouwen van boogbruggen.

Tot nu toe zijn in de bamboerijke provincie Sjansi, in het noordwesten van China 15 bruggen op deze manier gebouwd. De langste is ruim 100 m

lang, met bamboe-overspanningen van 35 m. Het persbureau Nieuw China meldde dat hierdoor 93 % minder staal nodig is voor de constructie dan bij bruggen die worden gebouwd met gewapend beton. Daar komt nog bij dat het voor de bevolking makkelijker is met bamboe te werken, aldus het persbureau.

Wie beweerde dat Nederland de beste bruggenbouwers heeft?

"PLASTICBAK"

Lege plastic flessen moeten opnieuw worden gebruikt. Er moeten voor plasticflessen ook containers komen, zodat het materiaal hergebruikt kan worden.

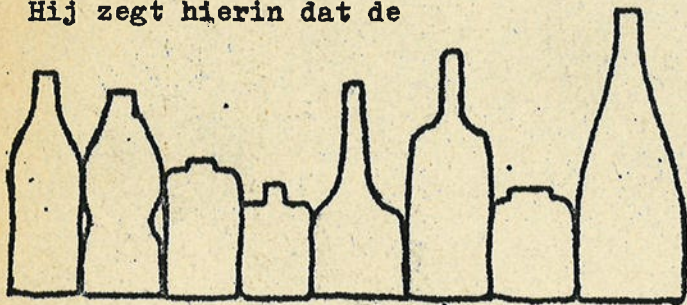
Dat is de mening van Enka-dochter Strongpac, dat kunststof verpakkingsmaterialen produceert. Strongpac zegt dit n.a.v. het plan van minister Ginjaar om statiegeld voor plastic flessen wettelijk verplicht te stellen.

Zij vindt het beter om een retoursysteem op touw te zetten dat vergelijkbaar is met de glascontainer. Zij wijst hierbij op het succes van de glasbak.

Over het succes van de glasbak heeft minister Ginjaar intussen een circulaire verzonden aan de provincies en gemeenten van ons land.

milieu rondom milieu rondom

Hij zegt hierin dat de

eerste ervaringen met het apart inzamelen van glas voor hergebruik hoopvol zijn en dat verwacht mag worden dat in de toekomst behalve milieu-hygiënische ook economische voordelen zijn te behalen.

In Nijmegen staat sinds kort op een plaats ook een container voor dozen. De container is geplaatst als proef. Op die manier wil men bereiken dat de gebruikelijke rommel rond de glascontainers minder wordt (dozen waarin het glas vervoerd wordt).

Volgens de gemeente wordt er goed gebruik van gemaakt. Als de proef zo succesvol blijft gaat men ook op andere plaatsen in de stad dergelijke bakken neerzetten.

Ja, ja dat glas wordt nog eens een goudmijntje voor onze economie!

SMAKELIJK ETEN

Binnenkort zullen vijftien milieuen voedingsorganisaties acties beginnen om te bereiken dat consumenten meer te vertellen krijgen over de kwaliteit van het voedsel, dat hen door de producenten wordt voorgezet.

Dat kan men opmaken uit een artikel in het aprilnummer van "Milieudéfensie".

In het najaar zal de Tweede Kamer zich waarschijnlijk buigen over een voorstel om de uit 1919 stammende warenwet te herzien.

Mevrouw, ik moet u verzoeken even mee te gaan naar het kantoor van de directeur. U pakte een blik voordat ik de prijs kon verhogen.

In dat nieuwe wetsvoorstel zitten volgens Milieudéfensie veel verbeteringen betreffende de controle op verpakking, reclame en productie van voedsel.

Bezwaar heeft de vereniging vooral tegen de mogelijkheid dat zowel in de oude als nieuwe wet bepaalde overkoepelende organisaties (productschappen voor zuivel, voor bier, voor vis- en visproducten enz) voorschriften kunnen opstellen, die voorrang hebben op de bestaande wettelijke eisen.

Milieudéfensie vindt echter dat deze verordeningen ten onrechte in de eerste plaats gericht zijn op het bevorderen van de verkoop en niet op de consument.

HET FRUIT STAAT ER GEKLEURD OP

Volgens dr. ir. A. Voragen, die zich in Wageningen bezighoudt met de levensmiddelenchemie, blijken er meerdere bestemmingen mogelijk voor het Nederlandse fruit.

Behalve het normale consumptieve gebruik zou met name het kleurrijke fruit een functie kunnen vervullen in kleuren van bepaalde voedingswaren.

Langzaam maar zeker gaat ieder land er toe over het gebruik van synthetische kleurmiddelen te verbieden. In Zwitserland en Duitsland is het vermelden van de soort kleurstof al verplicht.

Momenteel wordt al op bescheiden schaal gebruik gemaakt van de kleureigenschappen van groente en fruit. Zo wordt de jam rood gemaakt met de kleurstof uit bieten en kan ook een kleurtje worden gedistilleerd uit bramen.

Onderzocht wordt nog in hoeverre het mogelijk is de kleurstof van stempels op te exporteren vlees te vervangen door fruitkleurtjes.

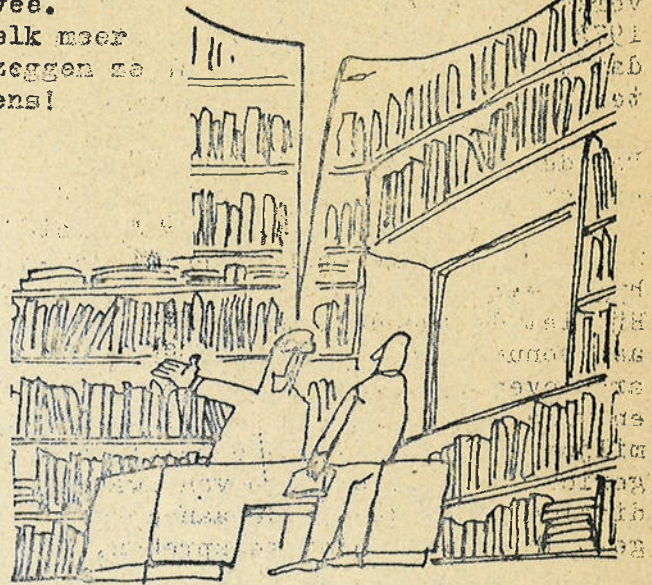
Het probleem waar men nog met kampt is de stabiliteit van de kleurstof, deze kan worden afgebroken of van kleur veranderen door een bepaalde handeling, en dat maakt zo'n fruitige kleurstof dan waardeloos, aldus dr. ir. A. Voragen.

on de groette van de melkruimte.

In principe echter kan elke boer die bereid is om zijn koeien in de stal te melken zijn huis laten draaien op zijn vee.

Met melk meer mans zeggen ze wel eens!

doordat we hier al onze rapporten en brochures over energiebesparing, langs de buitenmuren hebben opgeslagen, sparen we hier 30% op de stookkosten uit...

milieu rondom milieu rondom

ENERGIEKE HERKAUWERS

Het mag gek klinken, maar een boer in Nieuw-Lekkerkerk heeft 65 melkkoeien die hem niet alleen melk, maar ook energie leveren.

Een bouwkundige en een installateur ontwierpen deze koeienwarmte-installatie voor hem.

Men hun vijftenzestigen in de stal zorgen de koeien voor een forse portie warmte, die wordt opgevangen door een warmtewisselaar, die het "natuurlijk" product omzet en gebruikt voor de verwarming van de boerenwoning. Tevens wordt ook nog de warmte die bij het melken van de koeien vrijkomt opgevangen en benut voor de warmwatervoorziening in de woning.

Na acht maanden praktijkervaring is duidelijk dat er 50 % bespaard wordt op de energiekosten en 77 % op het energieverbruik in de boerderij.

Er is wel een investering van 20 tot 25 mille voor nodig, maar die kan door besparing in 3 jaar worden afgeschreven. Het geheel is nog een experiment voorzien van TNO-label. Toepassing op grote schaal behoort tot de mogelijkheden, al is niet iedere boerderij er geschikt voor. Dat hangt af van de afstand tussen stal en de woning, van het aantal koeien

ENGELAND GERED UIT HET NATTE SOP

Een wasmiddel dat ook in koud water alle vuile was moeiteloos de baas wordt, kan de Britse economie uit het slop halen. Dat meent het Schotse Centrum voor Research en Opvoeding. Het Centrum heeft uitgedokterd dat het gebruik van een dergelijk, al in laboratoria van de zeepfabrieken ontwikkeld, middel gigantische hoeveelheden energie zal besparen. Deze energie is nu nog nodig om het waswater te verwarmen. Het Centrum beweert dat, als dertig procent van de Britse gezinnen koud wast, het vermogen van twee middelgrote centrales vrij komt en daarmee een bedrag van 100 miljoen pond per jaar.

Enig vuiltje in de koude was zijn de zeepfabrikanten Unilever en Procter en Gamble, die 90 % van de Britse wasmiddelenmarkt in handen hebben. Zij weigeren dit afwasmiddel op de markt te brengen. Waarom? Wel gewoon omdat ze menen dat er in Engeland geen afzetgebied voor is. Het wordt tijd dat Margaret Thatcher daar eens een handje mee gaat wassen.

IT'S IN THE AIR

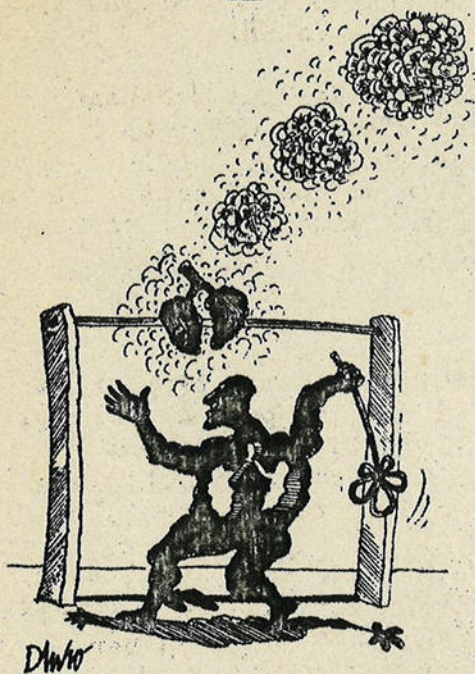
Miljeugegedeputeerde Mr J. Fokkens van Gelderland meent dat over drie jaar de lucht in Gelderland zuiver kan zijn, want dan (!) is de achterstand bij het verlenen van vergunningen voor luchtverontreiniging en hinderwet ingelopen. Volgens hem hebben ze de moeilijkste gevallen nu gehad.

Hij gaf wel toe dat de provincie zich verkeken had op de klus die haar in 1972 in de schoot werd geworpen, maar dat was mede te wijten aan de grote terughoudendheid bij het bedrijfsleven.

Dat de luchtverontreiniging menigeen echter toch nog kopzorgen bereid, blijkt wel uit de woorden van minister Ginjaar (volksgezondheid en milieuhygiëne):

Hij liet de tweede kamer weten dat aan monumenten, in bibliotheken en archieven, aan ijzeren voorwerpen en vliegtuigen(?) elk jaar 10 tallen miljoenen guldens schade wordt aangericht door de uitworp van zwaveldioxide. Over de schade aan de gezondheid maar niet te spreken.

milleu rondom milieu rondom

De meerderheid van de kamer vindt dat de minister er alles aan moet doen om de SO₂-uitworp in Nederland binnende grens van 500000 ton per jaar te houden. In 1981 wordt die grens waarschijnlijk overschreden door de verschuiving in het gebruik van het schone aardgas naar het meer

zwavelhoudende steenkool en olie. Begin 1981 gaat dan ook een bestrijdingsprogramma van start waarbij de nadruk ligt op ontzwaveling van olie en in een later stadium technieken voor steenkoolzuivering worden aangewend.

Ondertussen zit Mr J. Fokkens ook nog met een "buitenlands" miljeuprobleem.

Onze slimme burens willen als er onplezierige maatregelen getroffen moeten worden de eigen burgers zo weinig mogelijk tegen de haren instrijken dus plannen ze alle milieuvriendelijke bedrijven zo kort mogelijk aan hun grenzen. Een kolencentrale, een kernreaktor en opslagplaatsen voor zijn afval zijn daar voorbeelden van. Evenals de zware industrie (Roergebied) die in onze richting oprukt zonder dat we er maar de geringste invloed op uit kunnen oefenen.

Pogingen van Fokkens voor overleg liepen op niets uit.

WEER EENS DE GLASBAK

Nog even terugkomen op het eerder genoemde goudmijntje. Scherven brengen nog meer geluk. De gemeente Woerden heeft vorig jaar een onverwachte winst weten te maken op de inzameling van glasafval.

Voor elke gulden die de gemeente in 1979 in de glasbakken gestoken heeft kreeg zij f2,33 terug.

Dit terwijl de gemeente verwachtte dat het project wel enkele centen zou gaan kosten (groesbeek).

De huur en het legen van de bakken heeft deze gemeente ruim f5000,- gekost na aftrek van de opbrengst van 173 ton ingezameld glas.

Het voordeel van de gemeente bestond erin dat de reinigingsdienst voor bijna 12 duizend gulden aan transport en vuilverwerkingskosten uitspaarde.

In groesbeek zullen binnen niet al te lange tijd enkele nieuwe containers bijkomen.

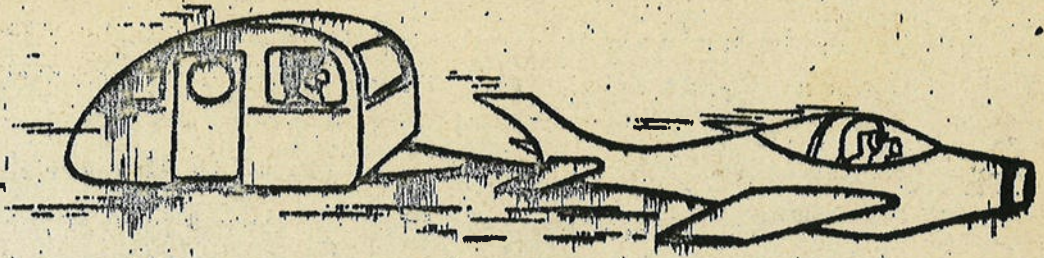
Wanneer die te verwachten zijn is nog niet geheel duidelijk evenals de plaats waar ze komen.

De afdeling milieuhygiëne van de WMG heeft daarvoor wel enkele aanbevelingen gedaan bij de gemeente.

Heeft U zich de afgelopen weken ook zo geërgerd aan het lawaai van overvliegende straaljagers? Volgens de minister (Scholten)

moet dat wel in vakantietijd omdat anders het beproevingsprogramma van F-16, zoals de NAVO dat wil in de war loopt. De oefeningen dienen ervoor om er achter te komen tot welke prestaties het toestel in staat is.

Het experiment dat hierboven afgedrukt staat en wat wij via onze inlichtingendienst doorgespeeld kregen hebben wij boven Groesbeeks luchtruim nog niet zien uitvoeren.

Toch wordt de stroom van de PGEM duurder. Nadat de PGEM de tarieven reeds verhoogde tot 20,2 cent per kilowatt in januari, zullen deze binnenkort opnieuw met 0,6 cent per kilowattuur stijgen. Een en ander is het gevolg van de kostbare voorzieningen die getroffen moeten worden om het stoken met

milieu rondom milieu rondom

SEP - STROOM - GAS - GELD

Het elektriciteitsverbruik in Nederland is in 12 jaar verdubbeld. Dit blijkt uit het jaarverslag over 1979 van de Samenwerkende Elektriciteits Productiebedrijven (SEP). Dit zijn de elf nederlandse elektriciteitscentrales.

Die verdubbeling is minder dan dat aan het begin van de jaren zeventig was begroot.

In 1972 ging men uit van een jaarlijkse groei van het elektriciteitsverbruik van 7,5%.

De werkelijke groei bedroeg echter 4,4%.

Het gevolg is dat de centrales op het ogenblik een overschot aan produktievermogen in huis hebben

kolen in de elektriciteitscentrale van Nijmegen tot een voor het milieu aanvaardbare zaak te maken.

Ook de prijs van het aardgas zal binnen afzienbare tijd oplopen tot 45 à 50 cent per kubieke meter.

Momenteel betalen we nog 35 cent. De gasrekening zal straks minstens 30% hoger worden.

BUISLAMP

AEG/TELEFUNKEN introduceren binnenkort een alternatief voor de peer-gloeilamp. Het is een TL-lamp in een ringvorm welke gewoon in de schroefdraadfitting gedraaid kan worden, zonder speciale armaturen.

De lamp verbruikt slechts 25 watt maar geeft licht als 75 watt. Stroomverbruik: twee keer zo laag. Kosten: f 30,-

Onder auspiciën van de Stichting tot behoud van natuurhistorische verzamelingen, werd met Pinksteren van dit jaar een natuurhistorisch museum in Nijmegen geopend, door de wethouder van Cultuur.

Het instandhouden van dit museum, is een alleszins lofwaardig streven van de stichting, omdat het niet alleen beoogt een kijkspel van dieren en stenen aan de bezoeker voor te schotelen, maar vooral omdat er ingespeeld wordt op de behoefte van het onderwijs, een biologie onderwijs met illustratief karakter.

Men heeft getracht om aan deze behoefte tegemoet te komen, door het instellen van een zgn biotheek, een uitleenbureau voor geprepareerd materiaal (vogels etc)

Vooralsintoen voor lessen over de vogeltrek, broedbiologie enz. blijkt deze uitleen-methode erg aan te slaan.

Daarnaast beweegt het museum zich ook op het gebied van de geologie en probeert zij de opbouw van de streek rond Nijmegen voor het grote publiek duidelijk uit de doeken te doen.

Hieruit blijkt al, dat moderne aanpak van de huidige musea in Nederland, voor wat betreft het educatieve deel, door dit museum goed is gestart.

Naast tentoonstellingen van allerlei aard, stelt zij ook ruimte beschikbaar voor verenigingen, die op biologisch terrein een tentoonstelling willen opzetten.

Om enkele van deze verenigingen te noemen: Het I.V.N. afd. Nijmegen, De Vogelwerkgroep regio Nijmegen.

Binnen de organisatie van het museum kent men de afdeling geologie, waar vrijwilligers naast hun normale maatschappelijke verplichtingen, in de avonden de koppen bij elkaar steken om thema tentoonstellingen op te zetten

De afdeling Fauna/Flora repareert en onderhoud de preparaten, die in het museum aanwezig zijn en ook zij breken hun hoofd over het opzetten van goede tentoonstellingen

De afdeling interne organisatie zorgt voor de technische verwerking van dit alles.

De "arbeiders" hiervoor zijn zoals we al schreven vrijwilligers. Doch ook enkele beroepskrachten werken aan het project mee. Zelfs een heuse bioloog, die dan ook vooral het educatieve werk voor zijn rekening neemt.

Wilt U ook in het museum meewerken, dan is een kort briefje aan:

Natuurhistorisch Museum Nijmegen, Gerard Noodtstraat 21 Nijmegen, voldoende.

Wilt U het museum bezoeken, wat echt de moeite waard is, dan zijn hier de openingstijden: Werkdagen van 10.30-17.00 uur, Zondags van 15.00 - 17.00 uur.

Voor de kosten hoeft U het echt niet te laten. U koopt er nog geen ijsje voor.

MENS EN NATUUR

In dit artikel zal ik proberen enkele gedachten op papier te zetten over de houding van de mens jegens de natuur. Het zijn gedachten, die zich gedurende de laatste jaren ontwikkeld hebben. Misschien zal het U aan het denken zetten.

Sommige mensen zeggen: "vroeger was er geen of bijna geen vervuiling. Toen was er nog natuur in overvloed. Tegenwoordig heeft de welvaart en techniek de mensen vervreemd van de natuur".

Omdat de mensen steeds minder met de natuur in aanraking kwamen, zou deze voor de mens ook steeds minder waarde krijgen. Het was daarom ook niet zo erg als men er schadelijke stoffen in loosde.

De leus terug naar de natuur duidt er op dat het gedrag van de mens tegenover de natuur vroeger beter was dan nu.

Is dit echter wel zo?

Is het niet veel meer zo dat men vroeger niet de mogelijkheid had om de natuur te verwoesten, omdat men daar de technische mogelijkheden nog niet voor had en omdat men direkt afhankelijk was van de natuur?

De uitdrukking "iemand als een beest behandelen", die er op duidt hoe slecht dieren behandeld worden, is al veel ouder dan honderd jaar.

Was het ook niet in de vorige eeuw dat de blanken in Amerika de bizon bijna uitroeiden om de indianen de genadeslag te geven?

De rede van opperhoofd Seattle toont de houding van de blanke jegens de natuur duidelijk. (zie milieujournaal nr 11.)

Die blanke verachte de natuur, hoewel hij er middenin woonde. Zij waren yervreemd van de natuur.

De indianen waren echter nog één met de natuur. Bij heel veel primitieve stammen is dit het geval.

Wat is er met ons, die zeggen dat ze beschaafd zijn gebeurd, toen we "beschaafd" geworden zijn?

Kijken we naar de godsdienst van zg. primitieve natuurvolkereen dan is deze meestal animisties van aard. Dat wil zeggen dat de hele natuur voor hen bezielde is.

Het zijn konkrete zaken die de primitieve "vereert": de geest van zijn voorvaderen, de geest van de zon, de rivier, de bomen, de buffels etc.

In onze godsdienst spelen niet natuurlijke symbolen een grote rol. Denk maar aan duivels, engelen, hemel en hel. Het zijn symbolen, die in de natuur niet voorkomen. Het zijn tegennatuurlijke symbolen.

De filosoof Feuerbach en vele psychologen na hem, heeft overtuigend aangetoond dat de mens de goden naar zichzelf scheidt.

In zijn god projekteert de mens het verlangen van hoe hij zou willen zijn. Hij projekteert het verlangen buiten zich omdat hij zelf niet zo kan zijn zoals hij zou willen. Hij zou iedereen willen liefhebben, doch kan dat niet (meer). Hij zou vrijheid willen hebben, doch is er bang voor. Hij zou gewoon willen leven, maar kan dat niet meer en dus scheidt hij zich een hemel na het leven.

Als de goden uitvloeisels zijn van de geest van de mens, dan zien we duidelijk verschil tussen de geest van de primitieve en de "beschaafde". De geest van de primitieve mens is natuurlijk, want hun godsdienst is natuurlijk. De geest van de beschaafde mens is echter tegennatuurlijk

door het feit dat hij niet meer natuurlijk kan zijn.

Dit zou wel eens de rede kunnen zijn, waarom de houding van de westerse mens jegens de natuur zo slecht is.

Er zijn echter nog veel meer zaken die hierop wijzen. Denk maar eens aan het feit dat veel mensen vinden dat de mens meer is dan het dier. Het die dat uitsluitend gedreven wordt door zijn driften, terwijl de mens een eigen Ik heeft.

In plaats dat men zegt dat het dier anders is als de mens, zegt men dat de mens meer is dan het dier.

Dit omdat men een afschuw heeft van de driften, waardoor het diergeleid wordt, terwijl die echter natuurlijk zijn.

De mens verafschuwt die driften om een of andere duistere reden. (eigenlijk zonder rede) en onderdrukt die dan ook in zichzelf en zijn kinderen.

Voor al sexuele driften vormen het doelwit. Zij worden beschouwd als dierlijk en het is afkeuringswaardig om aan die natuurlijke driften toe te geven.* De driften worden weer buiten de mens geprojekteerd en krijgen de vorm van een duivel. Kijk maar eens naar het "dierlijke" uiterlijk van dit wezen zoals hij op afbeeldingen te zien is.

* Ten overvloede wordt er nog op gewezen dat hier niet gewelddadige sexuele driften, als die van een verkrachter bedoeld worden, daar deze niet natuurlijk zijn. Het zijn juist gevolgen van het onderdrukken van natuurlijke driften.

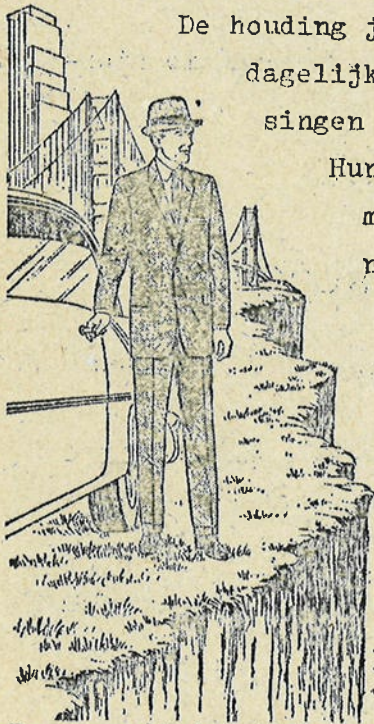
De mens is door het onderdrukken van zijn eigen natuur tegennatuurlijk geworden.

Het leven en de natuur vormen een bedreiging, omdat hij niet meer zo kan zijn. Dit komt omdat het onderdrukken van de natuurlijke driften op een gegeven moment onbewust gaan worden. Het is dan onmogelijk geworden om nog natuurlijk te zijn, omdat je je er niet meer bewust van bent dat je de natuurlijke driften onderdrukt. Alleen het verlangen blijft.

Het gevolg hiervan is dat de mens zich boven de natuur stelt.

Immers in de natuur zien we steeds de natuurlijke driften, die we zelf niet meer kunnen uitleven.

Het gevolg hiervan dat de westerse mens zich een natuur vormt die tegennatuurlijk is en die kultuur genoemd wordt. Hierin speelt de natuur in de vorm van parken, huisdieren, kamerplanten en gekultiveerde bossen wel een rol. Deze natuur is echter voor een groot deel ontdaan van haar spontaniteit.

De houding jegens de meer natuurlijke natuur is zoals we dagelijks zien vaak zelfs vijandig. Denk maar aan ontbossingen en vervuiling. Kinderen zijn nog niet verstard.

Hun interesse voor de natuur is dan ook in het algemeen groot, als ze tenminste de kans krijgen met de natuur in aanraking te komen.

Niet alleen de natuur is de dupe van de tegennatuurlijke mens, maar ook de mens zelf. Kijk maar eens hoe de mensen vaak met elkaar omgaan.

Een enorme kloof scheidt de mens van de lagere dieren. Ze kan niet overbrugd worden, omdat het verschillende „soorten” betreft (Jehova-getuigen)

Denk maar eens aan autoritair gedrag en konkurentie tussen mensen, aan uitbuiting, diskriminatie, martelingen en oorlogen.

Het wordt hoog tijd dat we ons eens meer gaan bezig houden met de vraag hoe en waarom de mens tegennatuurlijk is geworden en wat we kunnen doen om dit te veranderen.

De mens is druk bezig het milieu voor zichzelf en andere "hogere" levende wezens te verwoesten niet alleen door de natuur te vervuilen, maar ook omdat we dreigen onszelf en de natuur te vernietigen met atoombomben.

We kunnen nog kiezen, maar we moeten wel snel zijn.

OPENING VAN ONZE RUIMTE

Half september is het gebouw waarin wij ons honk hebben klaar. De gemeente houdt daarna een open dag bij de officiële opening.

Het is de bedoeling dat de W.M.G.-ruimte dan ook klaar is, zodat de mensen bij ons kunnen rondsnuffelen.

In de maand daarop zijn we van plan een reeks activiteiten te organiseren. Gedacht wordt aan tentoonstellingen over verschillende onderwerpen als energie, waterzuivering e.d.

Ook proberen we een fototentoonstelling "Groesbeek vroeger en nu" van de grond te krijgen.

Verder denken we aan:

- exkursies naar kleinschalige bedrijven (bv. de molen), waterzuivering, natuurgebieden enz.
- een alternatieve oriëntatierit op de fiets.
- een speldag voor kinderen.

We zien nog wel.

Vanzelfsprekend krijgt U als W.M.G. abonnee nog van tevoren informatie hierover bij U thuis.

KURSUSWERK 1980 VERSLAG KINDERKURSUS

Ook dit jaar is de cursus natuurbescherming voor kinderen van de 5^e klassen van de basisscholen weer een succes geweest.

Er hadden zich 123 kinderen opgegeven. Aan 104 van hen werd de oorkonde uitgereikt. Wederom waren de meisjes in de meerderheid. Waarschijnlijk omdat veel jongens zaterdag sporten en zodoende niet mee kunnen doen.

De volgende onderwerpen werden op de opeenvolgende zaterdagmorgens behandeld:

- Bos
- Weide en akker
- Huis en tuin
- Sloot en plas

De inhoud van het boekje was wat veranderd, waarbij de nadruk nog meer kwam te liggen op het zelf dingen doen en onderzoeken.

De afsluitende zaterdagochtend was ook wat veranderd. In plaats van een speurtocht voor de kinderen, was er nu een spelmorgen, waarin allerlei spelletjes gedaan werden, die iets met de natuur te maken hadden.

Deze spelmorgen was erg geslaagd.

De toespraak van Prof Westhoff aan het einde, die in dit milieujournaal is afgedrukt, was zeer instructief.

De werkstukken van de kinderen getuigden ook dit jaar weer van de grote inzet, creativiteit en interesse van de kinderen.

REAKTIES OP DE KINDERKURSUS

Groesbeek, 31 mei 1980

Geacht Bestuur,

Namens mijn man en kinderen wil ik U en uw medewerkers bedanken voor het vele werk dat U doet.

Ook deze keer deed een van onze dochters mee aan de milieucursus op zaterdagmorgen. En het werd gedaan met veel enthousiasme, het sloeg aan. Om kinderen en volwassenen bewuster te maken van het milieu waarin ze leven is een goede zaak. Toch wil ik even een kritische kanttekening maken. Ook vorig jaar heb ik met een van uw medewerkers hierover gepraat zonder resultaat. Nu breng ik het schriftelijk onder uw aandacht, misschien met meer succes.

"Waarom beoordeelt U werkstukken van kinderen?"

"Hoeveel weet U van de achtergronden van die kinderen?"

"Weet U of een kind al dan niet creatief is?"

"Weet U of een kind thuis gestimuleerd wordt?"

Weet U dat door de van niets terzake doende opmerkingen kinderen node-loos gekwest worden. Is het niet grandioos dat al die kinderen met de natuur zijn bezig geweest. Hoe primitief of hoe professioneel de resultaten dan zijn is toch van geen belang. En al is te zien dat ouders geholpen hebben bij het maken van een nestkastje, is dat niet te waarderen? Is het niet juist de opzet van uw cursus kinderen én ouders te stimuleren en te interesseren voor de natuur. Ik wil de beoordeling van mijn dochters terzijde laten. Die waren beide positief, geen reden tot klagen dus. Maar ik heb dit jaar, en ook vorig jaar werkstukken gezien van kinderen waarvoor ik mijn petje afnam. Kinderen die vroeger op knutselgebied uitvielen in mijn kleuterklas, maakten nu de leukste dingen.

En wat is de beoordeling: "gaat wel" of "heb je het wel alleen gedaan" of "waar moet je moeder nu haar gezicht mee schoonmaken" of "niet uit je vaders boeken knippen" (hebben moeders geen boeken?).

Echt, deze opmerkingen zijn overbodig. Het feit, dat de kinderen iets maken, dat iedereen het tentoongestelde werk kan bewonderen is toch voldoende. Laat de beoordelingen achterwege, die komen de kinderen in deze maatschappij nog vaak genoeg tegen. Laat het een vrijblijvende, enthousiaste aangelegenheid blijven, daar zijn de kinderen mee gediend.

Els Nillesen-de Leeuw
Zevenheuvelenweg 1
Groesbeek

De Natuurcursus.

GEKNIPT UIT DE
SCHOOLKRANT ADELBRECHT -
WINDEKIND

De natuurcursus bestaat uit 4 lessen.

Het bos, Sloot en plas, Ruin en tuin en akkers en weide. Het bos was erg leuk. Het was een heel ergenochtig wandie zaterdag, we gingen met iedereen uit onze groep op de fiets naar het bos.

We kwamen ergens midden in het bos. Er was een bosrandbos en een open plek. We werden in 4 groepen verdeeld. Onze groep: Lidde, Debby, Miranda en Nienke. Onze leidster heette Sidwien.

Meestal eerst gingen we de temperatuur opmaken op de open plek en in het bos. Toen gingen we planten en bloemen plukken en bekijken, en

leren hoe alles met een boom gaat. En toen iets leuker, we hebben erg geïnteresseerd. Je maakt met een stukje hout in een boom prikken en kwam dan naar uit, Allen ging goed totdat Sidwien in een stukje prikket, het hout spoot midden in haar gezicht en laten prikken we allemaal zo zodat het hout er uit spoot, op het laatste zat iedereen onder de hout. En het was er voor is dat het ontzettend leuk. De echtend van het bos worden we de leukste les. Daarom durven sloot en was die les hebben we gemist. Met huis en tuin mocht je zelf afrikaantjes koeien, ze zijn nu al groot genoeg om ze in de tuin te zetten en dat moet dan ook geloven.

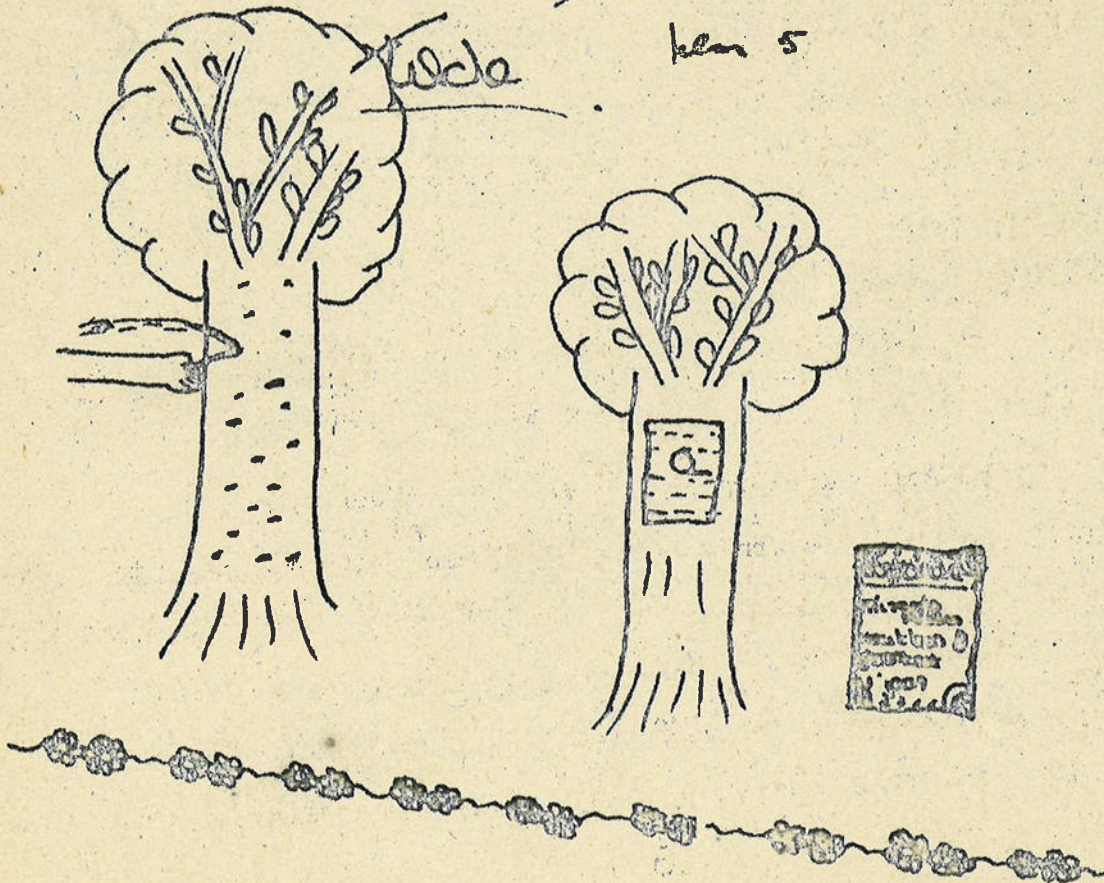
Verder leede je iets over opstal en weggelaten.
En die je daarom moet veranderen.

Alles en welke was niet zo leuk. Je ging meer
aan boerderij en meer aan veld. Op de boerderij
mocht je een beetje aaien en waren er lijf.

De afsluitingsdag was een feest. Eerst maakte
speluide spelletjes dan bij ieder spelletje kreeg
je een letter dan moest je een woord mee
vormen, onze groep had het woord. Het

was: watersuivering. Daarna de diploma uit-
reiking. Je kreeg een boekje over sluis-
muren en een blauwplaat, een boekje over
dieren en planten: Het waren: En waren
er veel deelnemers. Het was een succes

Mienke en
ken 5

NOTULEN van de vergadering van 2 juli 1980

Afwezig met kennisgeving: H. Brinkhof, H. Mortiaux, W. de Schouwer,
J. van Haaren, E. van Haaren

Ingekomen stukken: van European Foundation Culture Institute vrij indringende vragen over ons functioneren als milieuwerkgroep, van de gemeente diverse hinderwetvergunningen van Nijmegen notulen over manifestatie milieu 80, van particulieren klachten over luchtverontreiniging in Groesbeek van een bedrijf, van mevrouw Nillesen een reactie op de beoordeling van de werkstukken jeugdcurcus.

Notulen vorige vergadering:

Op de brief inzake de Oostvaardersplassen moet nog gereageerd worden. Verder geen op- of aanmerkingen.

Betrouwbaarheidsrit motoren:

De reacties zijn in het algemeen afwijzend, onder andere door kwetsbare gebieden, motoren horen op de weg of op speciaal daarvoor ingerichte banen, de schade door motoren en door het publiek is niet te voorspellen, geluidsoverlast, het animeert ongewild tot ongecontroleerd crossen en dergelijke. SBB sluit bossen voor gemotoriseerde voertuigen, terwijl met deze rit min of meer het tegendeel gebeurt. Kans op escalatie door het volgens de plannen jaarlijks weerkerend gebeuren. Besluit van de vergadering is om een afwijzende brief te sturen aan de organiserende vereniging, waarvan afschrift aan de gemeente.

Bestuursverkiezing

Voor het nieuwe bestuur stellen zich al dan niet met voorbehoud beschikbaar: Wilco de Schouwer, Harry Mortiaux, Toine de Jong, terwijl het secretariaat en het penningmeesterschap in dezelfde handen blijven. Vanuit de vergadering zijn geen bezwaren. Voor een stemming zijn er echter te weinig leden aanwezig.

Toine de Jong neemt het voorzitterschap in overweging. Jo de Valk overweegt coördinator te worden van de afdeling Natuurbehoud. Een en ander zal op de volgende vergadering definitief beslist worden.

Mededelingen

Aan een aantal belangstellenden die overwegen actief deel te gaan nemen aan de werkgroep geeft Toine de gewenste voorlichting. Een vijftal personen geven zich op onder restrictie dat ze zich op een volgende vergadering eerst nog verder willen oriënteren.

De werkruimte zal waarschijnlijk eind augustus weer beschikbaar zijn. Rudi wil in de volgende vergadering de volwassenencursus bespreken. Ook voor de inrichting van de werkruimte vraagt hij dan aandacht. In september wordt door Arno nader geïnformeerd over een aan te leggen recreatief fietspad.

KURSUSWERK 1980

VERSLAG MILIEUKURSUS OUDEREN

Een cursus die qua opzet en organisatie erg omvangrijk was, omdat we er iets goeds van wilde maken.

De bedoeling was, in een begrijpelijke taal iets uit te leggen omtrent de onderwerpen zoals ecologie, evolutie, milieuverontreiniging, energie, landbouw en de samenhang ervan met Groesbeek en tevens daarmee het milieubewustzijn van de Groesbeker te bevorderen.

Er werd een gevarieerd programma aan de deelnemers aangeboden op 4 achtereenvolgende dinsdagavonden, waarbij aan elke avond nog een excursie op zaterdag/zondag verbonden was.

Helaas kwamen slechts \pm 15 mensen op ons initiatief af.

De bezetting per avond wisselde van \pm 5 tot \pm 25 personen, dit hing af van de individuele belangstelling voor de verschillende avonden (sommige mensen volgden alleen één cursusavond). De avond over de Bruuk sprong er qua belangstelling wel positief uit. De laatste, 5de avond, gepland als discussieavond trok de minste bezoekers.

Het programma werd over het algemeen als goed aanvaard, alhoewel een enkele avond door een te vol programma, wel eens te druk werd bevonden.

Het cursusgeld (f17,50) werd dan ook als prijs voor het geboden programma, inclusief cursusboek 110 pag., erg laag bevonden.

Het cursusboek op zich is ook nog in de losse verkoop gebracht. Door de grote belangstelling hiervoor is het inmiddels uitverkocht, maar er wordt hard aan gewerkt om het te herdrukken.

Voor sommige mensen was de lengte van de cursus en de spreiding van de avonden en zaterdagavonden een probleem, waardoor zij niet de gehele cursus konden volgen. Dit zou ook een van de oorzaken zijn van het geringe deelnemersaantal dachten de meesten.

In het geheel gezien vonden de meesten het een positieve cursus die op enkele kleine kinderziektes na er best mee door kon.

We zullen proberen de schoonheidsfoutjes er uit te wissen en waarschijnlijk wordt de cursus in het najaar dan herhaalt.

We brengen U daarvan ongetwijfelt nog op de hoogte!

WEET U....

dat korstmossen helemaal geen mossen zijn?

Korstmossen zijn samenlevingen tussen wieren en schimmels. Een korstmos is dus eigenlijk niet eens een plant, maar twee soorten planten, als we tenminste de schimmels tot de planten rekenen.

Ze leven echter zo innig samen dat het lijkt dat we met één plant te maken hebben.

Aan de boven- en onderkant van het korstmos vormt de schimmel een dicht netwerk, dat op cellen kan lijken en allerlei uitsteeksels kan bezitten.

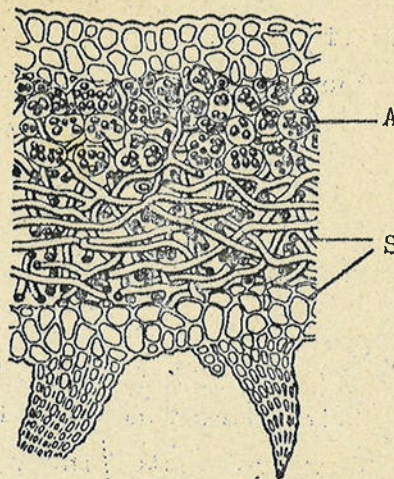
Binnenin zitten schimmeldraden en algen door elkaar. De algen zijn meestal eencellige bolletjes, maar het kunnen ook ketens van bolletjes zijn.

De schimmel vormt een soort zuignapjes, waarmee ze voedingsstoffen (suikers) uit de algen haalt. De algen zijn immers in staat om door middel van zonlicht, water en koolzuurgas suikers te maken,

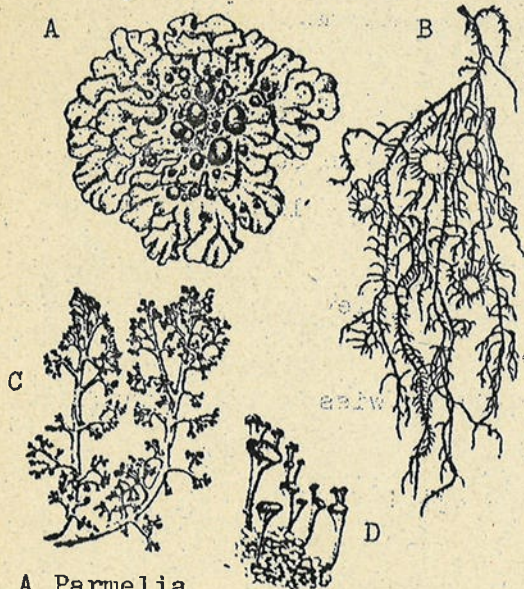
net als alle andere groene planten. De schimmel maakt daar gebruik van. De schimmel zorgt er op zijn beurt voor dat de alg beschermd wordt. Ze leven dus in symbiose met elkaar, dat wil zeggen dat ze beide van het samenleven voordeel hebben.

Korstmossen komen overal voor:

- op de bodem. Zo vinden we vaak op de hei het fraaie rendiermos en bekertjesmos.
- op stenen en vooral op sementen muurtjes kunnen allerlei korstmossen zitten. Een bekend voorbeeld hiervan is de fel oranje gekleurde parmelia.
- op bomen zitten ook vaak korstmossen, die allerlei vormen kunnen hebben van eenvoudige korsten en vertakte struikvormige tot "baarden". De laatste zijn echter in Nederland uitgestorven door luchtvervuiling waar hij erg gevoelig voor is. Wel zijn ze nog in de bergen te vinden waar ze als baarden aan de takken van de bomen hangen.

doorsnede korstmos
(250X)
A Alg, S Schimmel

A Parmelia
B Baardmos, C rendiermos,
D bekertjesmos

Korstmossen die op rotsen voorkomen kunnen zeer hoge temperaturen verdragen, tot 70°C en maandenlang volkomen uitgedroogd zijn zonder dood te gaan.

Verder zijn er korstmossen op de zuidpoolgebergten, die zonder schade een temperatuur van -196°C kunnen overleven. Samen staan ze sterk blijkt ook hier weer op te gaan.

dat er in het Groesbeekse bos orchideeën groeien.

De meeste mensen denken als ze aan orchideeën denken aan tropiese planten of als ze al weten dat ze ook in Nederland voorkomen dat ze erg zeldzaam zijn. Nu klopt dat wel, maar er zijn er toch ook nog die vrij algemeen zijn. In het Groesbeekse bos kun je overal de breedbladige wespenorchis aantreffen, die nu wel bijna uitgebloeid zal zijn. Hij staat vooral langs paden.

De meeste mensen kennen hem niet omdat hij zo onopvallend is. De bloemetjes zijn nl. groenachtig. Als je goed naar zo'n bloemetje kijkt, dan zie je dat het een prachtig bloemetje is en dat je echt met een orchidee te maken hebt.

Er zitten er soms wel meer dan 50 aan een bloeistengel. Zo'n plant kan wel 60 cm hoog worden.

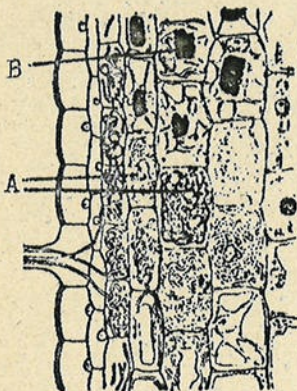
Breedbladige wespenorchis

Nu moet U niet proberen er een mee te nemen en in de tuin te zetten, want dan gaat hij toch dood. Hoe komt dat nu?

Zoals alle andere orchideeën heeft ook de breedbladige wespenorchis schimmels nodig voor het opnemen van voedsel. De schimmel, die in de

wortels van de orchidee doorgedrongen zijn, worden door de orchidee verteerd. Zo komt de orchidee aan zijn voedingsstoffen.

Het is dus voor de orchidee van levensbelang dat er een bepaalde schimmel aanwezig is. Aangezien schimmels vaak heel speciale eisen aan hun milieu stellen, zal de kans maar heel klein zijn dat de orchidee in het uw tuin zal uithouden. Je zou kunnen stellen dat als U de schimmel in uw tuin heeft, de orchidee er ook is, maar dan zonder uw inspanning.

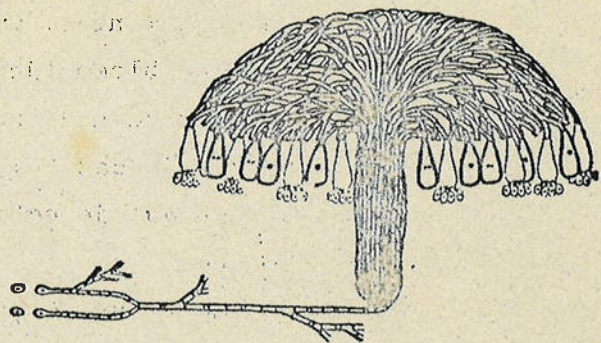
Doorsnede door de wortel van een orchidee (100X)

A schimmeldraden in cellen
B reeds ver verteerde schimmeldraden.

dat paddestoelen uit twee zaadjes komen.

Een zaadje van een paddestoel, die men spore noemt, valt op de grond. Het kiemt en gaat groeien en zich delen en vormt na enige tijd een netwerk van schimmeldraden in de bodem. Op een gegeven moment komt zo'n schimmeldraad een andere draad van dezelfde soort tegen, die uit een andere spore gegroeid is. Deze twee draden gaan dan met elkaar versmelten en ze groeien als één draad verder. De cellen van deze draad hebben nog wel twee kernen. Van iedere spore één.

De draad vertakt en vormt ook een netwerk van schimmeldraden. Als de omstandigheden gunstig zijn, gebeurt er plotseling iets heel raars. De draden groeien niet meer lukraak alle kanten uit, maar blijven bij elkaar en groeien samen uit tot een lichaam, dat we paddestoel noemen. Hoe de schimmel-

schematische weergave van de ontwikkeling van een paddestoel.

draden weten waar ze thuis horen, hoe hard ze moeten groeien en welke kant uit, is een raadsel. Aan het uiteinde van veel schimmeldraden aan de onderkant van de oed van de paddestoel, groeien op een gegeven moment grote cellen. In die cellen nu versmelten de kernen tot één kern. Daarna deelt de kern echter meteen weer op een speciale manier, die men reductiedeling noemt, in 4 kernen. Intussen zijn er aan het uiteinde van de cel vier blaasjes ontstaan. De vier kernen gaan ieder in zo'n blaasje zitten. De blaasjes worden afgesnoerd en vallen als sporen weer op de grond, waarmee de levenscyclus weer kan beginnen.

 WEET U....

Koeien, paarden en andere grazende dieren bevinden zich graag in de buurt van bomen en struikgewas om daar op hete dagen koelte en bij slecht weer bescherming tegen regen en wind te zoeken. Bomen ondervinden echter op allerlei manieren schade van de aanwezigheid van vee:

- de urine van de dieren veroorzaakt op den duur een soort overbemesting.
- door het vele heen- en weergeloopt en gestamp wordt de bodem sterk verdicht, hetgeen de wortelgroei belemmert.
- oppervlakkig lopende wortels worden kaalgetrapt.
- vooral paarden en ponies, maar ook herten en geiten (denk aan kinderborderijen) vreten graag de bast van een boom, hetgeen, wanneer de stam rondom is kaalgevreten, onherroepelijk tot sterfte leidt.

Het aantal bomen in en langs weilanden neemt dan ook gestaag af, vooral sinds het aantal paarden en ponies weer sterk is toegenomen.

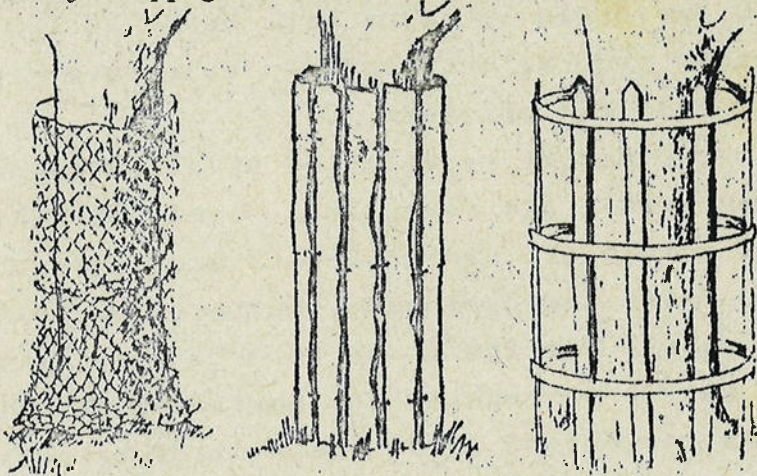
De bomenstichting zou graag de resterende bomen beschermd willen zien, omdat zij voor zo'n groot deel het aanzien bepalen van de zo verschillende nederlandse landschappen. Het beste middel om een boom

afdoende te beschermen is een (prikkel)draadversperring of een hek op een paar meter afstand rond de stam (zie tekening). Daardoor wordt het vee onder de totale kroon geweerd. Dit betekent echter wel een groot verlies van ruimte en ontnemt de dieren hun bescherming tegen de weersomstandigheden. Daarom zullen alleen zeer waardevolle bomen op deze wijze kunnen worden beschermd.

Aangezien vreterij aan stam en stamvoet de meest direkte en onherstelbare schade aanricht, is het belangrijk, dat de eigenaar van de boom in elk geval maatregelen neemt om deze vreterij te voorkomen. Dit kan met mooie, dure constructies, maar ook met simpele, goedkope middelen worden gerealiseerd.

Vaak wikkelt men in de praktijk kippegaas rond stam en stamvoet.

Het is ook mogelijk om bij een houtzagerij zg. "wankanten" te halen en met ijzerdraad rond de stam te bevestigen. Verder zijn er speciale korven te koop of zelf te maken, die behalve de stam ook de stamvoet volledig beschermen. In alle gevallen moet men zich realiseren, dat een boom ook in de dikte groeit en dus door zijn beschermende om-

heining kan worden gewurgd, als deze niet regelmatig wordt verwijfd. Het is dus met een minimum aan kosten en inspanning mogelijk om de prachtige oude en jonge(!) bomen, die we nog op zoveel plaatsen hebben, voor het nageslacht te bewaren. Volgens de nieuwe modelkapverordening is de eigenaar zelfs verplicht om een boom goed te onderhouden. Veel van de bedreigde bomen zijn echter eigendom van boeren, die het druk hebben met hun bedrijf en bovendien vaak meer last dan profijt hebben van hun bomen. Het zijn juist de omwonenden en passanten, die van zo'n boom genieten. Zou het niet logisch zijn, als zij dan ook in overleg met de eigenaar de bescherming aanbrengen en onderhouden?

HET OPBERGEN VAN RADIO-AKTIEF AFVAL

deel 2 HET GEVAAR VAN BERGING IN ZOUTKOEPELS

In deel 1 bleek, dat steenzout de eronder gelegen gesteentelagen hermetisch afsluit. Dit wordt veroorzaakt doordat

- de druksterkte vergelijkbaar is met die van beton
- het steenzout zich onder druk gedraagt als een plastische massa, waarin geen scheuren voorkomen.

Hoewel zout goed oplosbaar is in water, bestaan de zoutkoepels reeds vele miljoenen jaren. Zij zijn dan dus geïsoleerd van het grondwater. Dit is mogelijk, doordat ze vaak afgedekt zijn door een "caprock". Dit is een gesteentelaag bestaande uit slecht oplosbare zouten zoals gips, die door grondwatercirculatie aan de bovenzijde van een zoutkoepel worden afgezet. Deze caprock beschermt de onderliggende zoutkoepel tegen oplossing door datzelfde grondwater.

Tot nog toe dus alleen maar argumenten vóór berging van radioactief afval in zoutkoepels. Echter

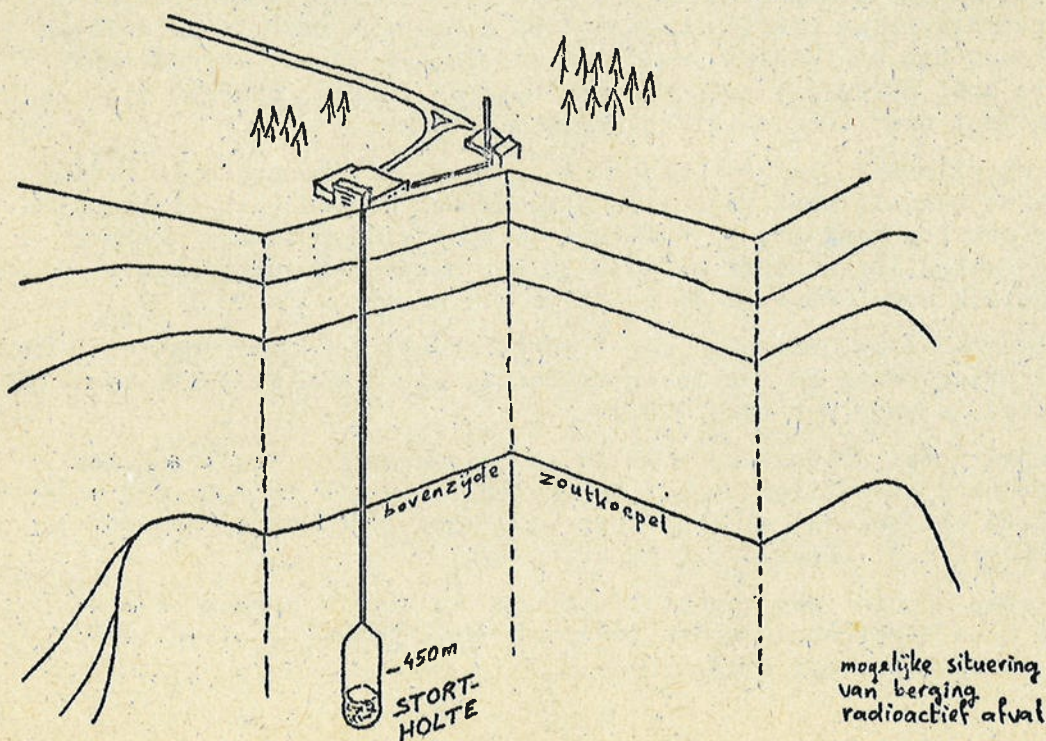
In een zoutkoepel zit niet alleen steenzout; er zijn ook andere zouten, bijv. carnelliet. De oplosbaarheid daarvan is zelfs groter dan die van steenzout. Daardoor bevat carnelliet altijd kristalwater. Wordt carnelliet verwarmd, dan komt bij 165°C gasvormig zoutzuur vrij. Reeds bij 120°C komt het kristalwater vrij. Er ontstaat een vloeibare massa, die weer meer carnelliet kan oplossen.

Stel voor dat er radioactief afval in een zoutkoepel opgeborgen wordt, die carnelliet bevat. De radioactieve straling geeft warmte af, die weliswaar door een goede verpakking in beton wordt tegengehouden, maar rondom toch gemakkelijk een temperatuur van 250°C kan veroorzaken: Er komt zoutzuur vrij, dat de verpakking kan aantasten en het kristalwater van de carnelliet wordt radioactief besmet. Als dit zich door de zoutpijler verspreidt kan via breuken het grondwater besmet worden.

Via proefboringen moet men te weten komen of de zoutpijler voor berging geschikt is, o.a. door na te gaan of hij carnelliet bevat. Maar door boringen kan een zoutpijler "lek" raken: er kan grondwater indringen. Meer dan twee boringen

is daardoor niet verantwoord. Uit twee boringen komt men echter veel te weinig te weten. Dit probleem is onoplosbaar. De vraag of de zoutpijler stabiel blijft, maakt de zaak nog moeilijker. In de eerste plaats weet men niet hoe lang een bepaalde rusttoestand duurt. Sommige soorten radioactief afval blijven duizenden jaren gevaarlijk. Zullen de breuken rondom de zoutpijler (zoals in deel 1 getekend) al die tijd in rust blijven? En dan nog, zal die rusttoestand niet veranderen, als door de radioactiviteit een grote hoeveelheid warmte aan de zoutpijler wordt toegevoegd? Niemand kan hier een zinnig woord over zeggen. De geologen zijn het niet met elkaar eens en de juristen hebben geen oplossing als er iets mis gaat. Radioactiviteit op Aarde is overigens niets bijzonders. Het is er altijd geweest, in gesteenten en mineralen, doch in kleine concentraties. Het probleem ontstaat pas, evenals bij elke milieuvervuiling, als de concentratie te groot wordt. Dus is opbergen, waar dan ook, vanwege de lange duur van het gevaar, altijd een hachelijke zaak. Er zijn maar twee oplossingen: naar de zon schieten of onder de aardkorst in het vloeibare gesteente van de aardmantel afvoeren van ALLE afval. Opbergen in een zoutkoepel is al bijna te kostbaar. Hoewel technisch mogelijk zijn deze twee oplossingen vooralsnog financieel niet haalbaar.

Erica Sarucco
Hans de Jong

MILIEU - POLITIEK - MILIEU

WMG GAAT PERIODIEK GESTRUCTUREERD OVERLEG VOEREN MET GEMEENTE

U heeft waarschijnlijk in het vorige milieujournaal in deze rubriek gelezen, dat de Gemeente regelmatig met de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek over allerlei milieuzaken van gedachte wilde gaan wisselen!?

Nu daarvoor staat "Periodiek-gestructureerd overleg" met de W.M.G. Op geregelde tijden, voorlopig zo om de twee maanden, gaan vertegenwoordigers van de WMG, wethouder Nillissen, de heer de Leeuw en een vertegenwoordiger van de technische dienst gezamenlijk rond de tafel zitten. Na verloop van tijd zal dan bekeken worden of er genoeg zinnige gespreksstof is om te komen tot een overlegstructuur waar ook andere belanghebbenden o.a. politieke partijen, bij aanwezig zullen zijn. Via deze rubriek houden wij u op de hoogte van alle zaken, die bij het "Periodiek-gestructureerd overleg" ter sprake komen.

VERSLAG VAN HET OVERLEG MET DE GEMEENTE VAN 30 - 6 - 1980

WMG : H.Mortiaux, T.de Jong, J.de Valk.

Gemeente Groesbeek : G.J.de Leeuw, G.M. Nillissen.

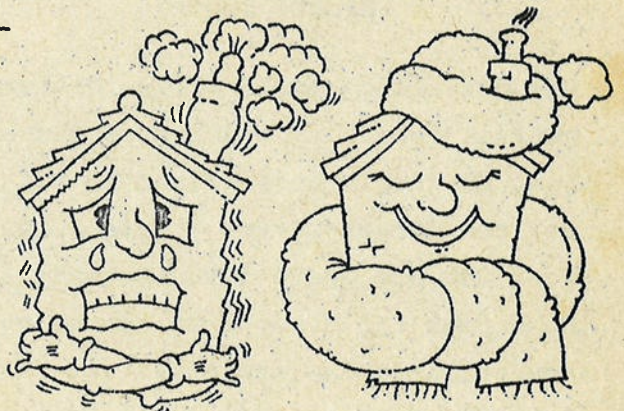
Verslag 19-1-1980.

- a. Milieu-commissie in B. en W. besproken als idee; op dit moment nog te vroeg; wel behoefte aan overleg met lokale werkgroep; een soort gestructureerd overleg als tussenstap; een commissie moet 'n duidelijke taak hebben, die aanleiding geeft tot regelmatig zinvol vergaderen; commissie moet duidelijk de reden van bestaan inzien; daaraan zijn we op dit moment niet toe; ontwikkelingen afwachten.
- b. beplantingsplannen: niet de bedoeling om over elk groenplan te praten ongeacht de schaal; gaat vooral om structureel grootschaliger groen; daarover overleg gewenst; de nota van de heer J.Norp inzake gebruik inheemse beplantingen heeft al 'n punt van bespreking uitgemaakt; waar mogelijk wordt daar in de praktijk mee gewerkt.
- c. van ruilverkaveling Groesbeek nog weinig bekend; bekend is dat de Dienst Landinrichting bezig is met inventarisatie; zit dus niet in de ijskast; niet bekend is waar het toe leidt;
- d. de aanwijzing van delen van het Rijk van Nijmegen tot landschapspark is via de pers geventileerd; bij het gemeentebestuur is daar nog praktisch niets van bekend; als het zover zou komen, zullen er nog ruime mogelijkheden voor inspraak en reactie zijn;
- e. de werkgroep bereidt een voorstel voor om een onderdoorgang te maken onder de Oude Kleefsebaan voor transport van amfibieën; nader bericht aan het gemeentebestuur volgt nog;

- f. binnen de begroting 1980 is enige financiële ruimte opgenomen voor enkele kleinere glascontainers in het dorp Groesbeek en de kleine kernen; de afdeling Gemeentewerken zal terzake om een voorstel worden gevraagd; daarbij ook letten op glasopbrengst;
- g. de werkgroep heeft een klachtenformulier ontwikkeld voor melding van milieuklachten aan b.v. de gemeente;
- h. gemeentebestuur heeft aan Gedeputeerde Staten op verzoek een inventarisatie verstrekt van oude en bestaande stortplaatsen in de gemeente, onder mededeling van het vermoeden dat geen chemische afvalstoffen zijn gestort, die schadelijk kunnen zijn voor lucht, bodem of grondwater; een bodemonderzoek bij de stortplaats Dukenburg zou volgens de werkgroep gewenst zijn; zekerheid is in dit opzicht geboden; bij Gedeputeerde Staten zou alsnog op onderzoek aangedrongen kunnen worden;
- i. werkgroep vraagt of geen onderzoek gepleegd kan worden naar personenvervoer over spoorlijn Nijmegen-Kleef; dit punt rond 1970 en in 1978 met N.S. besproken; toen geen schijn van kans; personenvervoer alleen bij een bevolkingsconcentratie van ca. 40.000 mensen; kennelijk 'n norm van N.S.; gemeentebestuur heeft zich op de hoogte gesteld van Kamervragen; bekijken of onderzoek wenselijk is na gesprek met N.S.; werkgroep is bereid daarvoor voorwerk te doen;
- j. door de zich steeds uitbreidende milieuwetten worden de gemeenten steeds intensiever bij het milieubeheer betrokken; werkgroep heeft vooral een signalerende functie; 'n gemeente van 'n omvang als Groesbeek kan nooit al dat specialisme in huis halen wat nodig is om al die milieuwetten (technisch) uit te voeren; daarvoor zal samenwerking tussen gemeenten nodig zijn; ook hulp vragen bij externe particuliere bureaus is mogelijk; in de praktijk gebeurt dit al (geluid, hinderwet); nog een concreet idee hoe het milieubeheer in de gemeente al dan niet via samenwerking met andere gemeenten georganiseerd moet worden;
- k. de heer J. Mortiaux zal naar de gemeente toe optreden als contactpersoon en contactadres;
- l. volgende bijeenkomst op donderdag 11 september 1980 om 19.30 uur op het gemeentehuis; te bespreken onderwerpen wat ruimer omschrijven en zo mogelijk van toelichtende stukken voorzien om de onderwerpen beter bespreekbaar te maken.

ENERGIEBESPARING

De Gemeenteraad heeft op voordracht van het college, besloten om de SVEN (Stichting Voorlichting Energiebesparing Nederland) opdracht te geven om een energiebesparend programma te ontwikkelen. Aan de hand van dit programma zal dan een tijdsplanning en een kostenraming gemaakt worden. Volgens de gemeente zijn er een aantal verschillende energiebesparingsmogelijkheden. De grootste invloed op het energiegebruik ligt in de eigen gemeentelijke gebouwen. Daarnaast wordt gedacht aan maatregelen bij nog te bouwen woningen. Ook de energiebesparing door bedrijven en particulieren denkt de Gemeente te kunnen bevorderen door voorlichting te geven over de aanwezige mogelijkheden en over bestaande subsidieregelingen daartoe.

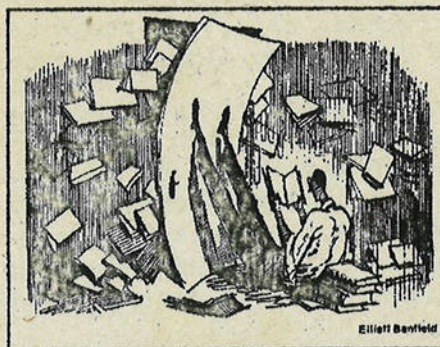

Om de planning en uitvoering van de plannen goed te laten verlopen wil de Gemeente een steun- en adviesgroep oprichten, waardoor allerlei mogelijke adviesinstanties in gecombineerd kunnen worden.

SUBSIDIËREN VAN HET OPHALEN VAN OUD PAPIER

De Gemeenteraad heeft besloten om geen subsidie te verstrekken aan verenigingen te verstrekken voor het ophalen van oud papier (op dit moment is dat ook niet nodig gezien de oud-papierprijs).

Het zou kunnen, dat door subsidie te geven als de papierprijs beneden een bepaald minimum per kg zakt, dit kunstmatig de prijs zou doen dalen die papierhandelaren willen

geven. Wel wil het college t.z.t. overwegen of verenigingen, die al jaren oud papier ophalen om een extra inkomen te hebben, niet een vast bedrag als subsidie toegekend kunnen worden. Op die manier kan het ophalen van oud papier volgens de gemeente ook gestimuleerd worden.

hulde aan de brandweer

AFSCHRIJF VAN EEN BEDANKBRIEF AAN DE BRANDWEER VERSTUURD NAAR
AANLEIDING VAN EEN HULDIGING VAN ONZE GROESBEEKSE BLUSSERS OP 24-6-'80

Groesbeek, 14 juni 1980

Geacht comité

Van deze gelegenheid wil de Werkgroep Milieubeheer Groesbeek zeker gebruik maken, om u allen te danken voor het vele werk, dat er dit jaar al door U werd gedaan en nog gedaan zal moeten worden. Er kan nog een lange en voor U hete zomer voor ons liggen.

Veel van ons mooie natuurgebied is door Uw toedoen gespaard gebleven. Onze dank zal zeker zijn namens ontzettend veel liefhebbers van onze bossen, laat dat groen als het even kan groen blijven.

Dank U wel voor alle inspanning, die U daaraan geeft.

de Werkgroep

niet slapen onder de les jongetje ...

Het Nederlandse volk lijkt niet bereid om op energie te besparen. Zelfs in Dodewaard, verontrust onder de rook van een omstreden kerncentrale, groeit nog altijd het verbruik van electriciteit.

Dat zei de Gelderse commissaris der koningin, Geertsema, in een programma van de VARA, waar hem zijn inzet voor het openhouden van Dodewaard verweten werd. Kernenergie móet, aldus de commissaris, zolang alternatieven als gebruik van zonnewarmte nog onvoldoende ontwikkeld zijn.

Besparingen als alternatief? De commissaris gelooft er niet in. Je merkt maar weinig van een behoefte om energie te sparen, zei hij, met de alsmaar groeiende cijfers van de PGEM in de hand. En als je de drukte op de wegen ziet, zijn er maar weinig mensen die de auto laten staan.

Mr. Geertsema verwacht ook niets van de brede maatschappelijke discussie over kernenergie.

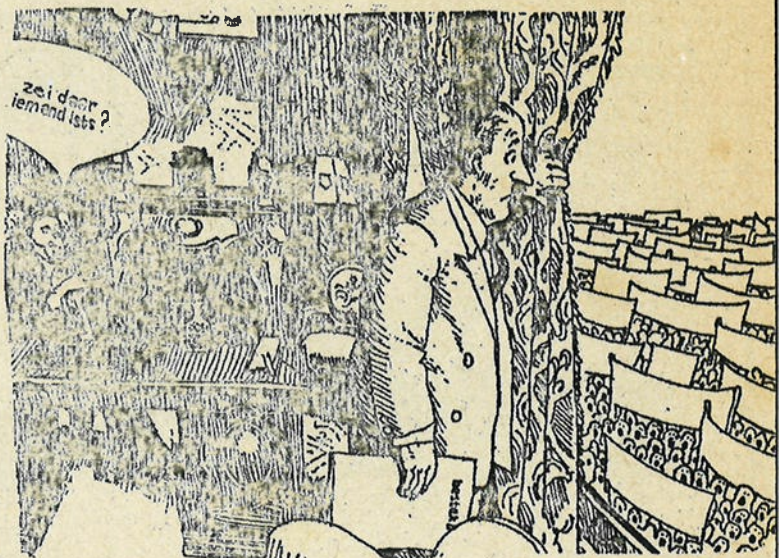
De stellingen zijn betrokken en niemand overtuigt meer iemand en het parlement moet maar beslissen, aldus de commissaris.

Het is maar goed dat ik de kranten beter lees als de commissaris, want daar staat het namelijk heel anders in.

- ◆ Een parlementaire enquête-commissie, in de Bondsrepubliek, in 1978, in het leven geroepen, maant tot grote voorzichtigheid. Over het verder gebruik van kernenergie in de Bondsrepubliek moet pas over tien jaar een beslissing worden genomen. In de tussentijd moet er gezocht worden naar mogelijkheden permanent op energie te bezuinigen, aldus de commissie.

Ik denk dat Nederland daar wel een voorbeeld aan kan nemen.

- ◆ Een ander voorbeeld is het verslag van ir. J.H. Bakker, directeur van de Samenwerkende Electriciteits Productiebedrijven, tijdens een vergadering van de raad van commissarissen.

De electriciteitsbedrijven merken gaandeweg dat de Nederlander zuiniger omgaat met energie. De centrale verwarmingspompen worden bijvoorbeeld eerder uitgeschakeld en de indruk bestaat dat elektrische apparaten als vaatwasmachines minder worden gebruikt, aldus ir. Bakker. Geertsema zelf was ook op deze vergadering aanwezig (niet slapen onder de les jongetje).

◆ Ook de NV Electriciteitsmaatschappij IJselcentrale leidt uit de cijfers van het stroomverbruik van de eerste vier maanden van dit jaar af, dat we zuiniger worden met energie.

Daaruit blijkt dat de huishoudens minder stroom afnemen dan in dezelfde periode van 1979. Volgens de directeur van de centrale is deze tendens landelijk en vooral te danken aan het feit dat men apparatuur koopt die minder electriciteit verbruikt.

Kraai

door Mac Nelly

◆ Een woordvoerder van Shell verklaarde dat de benzineverkopen achteruit en verwacht dat in ons land dit jaar 5% minder benzine zal worden verkocht. Shell schat dat 3% daarvan het gevolg is van steeds zuiniger motoren in auto's en 2% omdat er minder en voorzichtiger wordt gereden.

Ik zal U die twintig andere berichten die Geertsema tegenspreken maar besparen. Het is onderhand wel duidelijk dat de commissaris geen kranten leest. Een abonnement op de Gelderlander, en je weet waar je over praat commissaris!

Wilco de Schouwer

Het overzetten van amfibieën in Groesbeek (1980). 1.

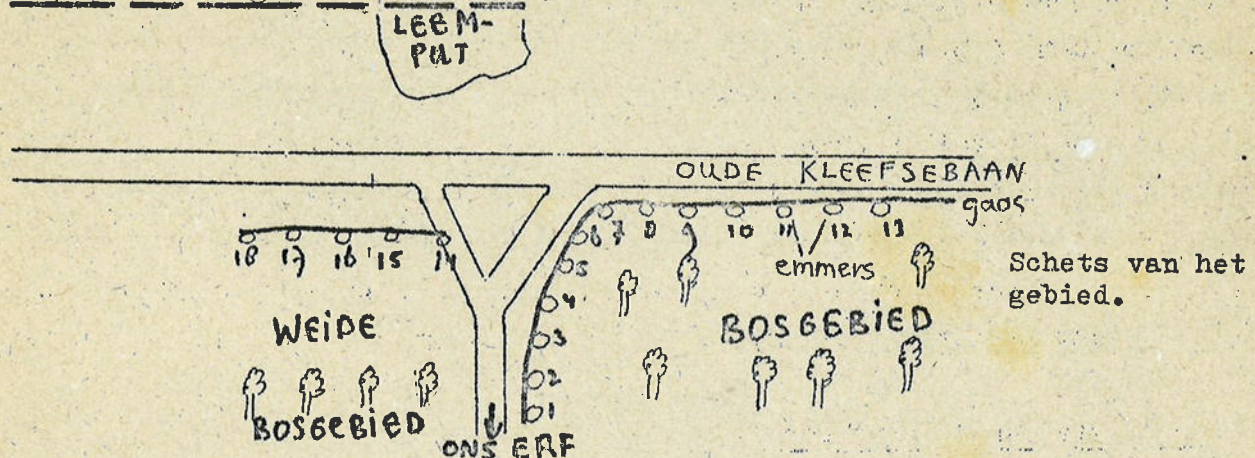
Zoals de meeste lezers van het Groesbeeks Milieu Journaal al wel bekend is, is de Subwerkgroep Amfibieën al een paar jaar bezig met het overzetten van amfibieën over de Oude Kleefsebaan ter hoogte van "Ons Erf". Dit jaar werden de paddenacties in samenwerking met "Oriolus", de Nijmeegse afdeling van de ACJN (Algemene Christelijke Jeugdbond voor Natuurstudie en Natuurbescherming) uitgevoerd. Bij "Ons Erf" werden in totaal 476 gewone padden, 25 bruine kikkers en 6 alpenwatersalamanders overgezet. Tevens werden over de Meerwijkselaan ter hoogte van het landgoed "Water Meerwijk" 144 gewone padden, 12 bruine kikkers en 1 alpenwatersalamander overgezet. Hieronder volgt een kort verslag.

Een en ander over de laatste activiteiten van de Subwerkgroep Amfibieën heeft u al kunnen lezen in het GMJ 1979 - 12. Voor een uitvoerige beschrijving van het doel, de gevangen dieren, de vangstmethode en het gebied ter hoogte van "Ons Erf" verwijzen wij naar de eerder verschenen rapporten "Het overzetten van amfibieën in Groesbeek" (1978) en (1979) en de artikelen in het GMJ 1978 - 3 en 1979 - 11.

Ook dit jaar was de vangstmethode dezelfde als die in 1978 en 1979: stukken gaas van 10 - 15m werden aan elkaar gezet en onder goed afgedicht. Om de 12,5 m werd vervolgens een emmer in de grond gegraven.

Verder werd ook nu gebruik gemaakt van thermometers, die zowel een minimum- als een maximumtemperatuur aangaven.

Gebied ter hoogte van "Ons Erf".

Dit jaar werd in het gebied rechts van de weg vanaf "Ons Erf" naar de Oude Kleefsebaan meer gaas neergezet, omdat uit de gegevens van de vorige jaren bleek dat hier mogelijk wel eens amfibieën om de gaas heen zouden kunnen zijn getrokken.

Gedurende de periode van 10/3/'80 t/m 22/4/'80 werden hier in totaal 476 gewone padden, 25 bruine kikkers en 6 alpenwatersalamanders gevangen en overgezet.

Interessant is het nu om de gevangen aantallen van 1978, 1979 en 1980 met elkaar te vergelijken:

	gewone pad	bruine kikker	alpenwater-salamander	kleine water-salamander
1978	391	45	6	1
1979	285	14	3	-
1980	476	25	6	-

We zien, dat er dit jaar i.v.m. het vorig jaar een verdubbeling van het aantal gevangen exemplaren per soort is. Van de gewone pad werden ongeveer

200 exemplaren meer gevangen! Ook nu is er echter sprake van een fluctuatie dus een schommeling van het aantal dieren in het gebied, dat aanwezig was en gevangen werd. In de Leemput zelf zaten zelf meer dieren, immers ook van andere richtingen dan vanaf "Ons Erf" kwamen amfibieën naar de plas trekken.

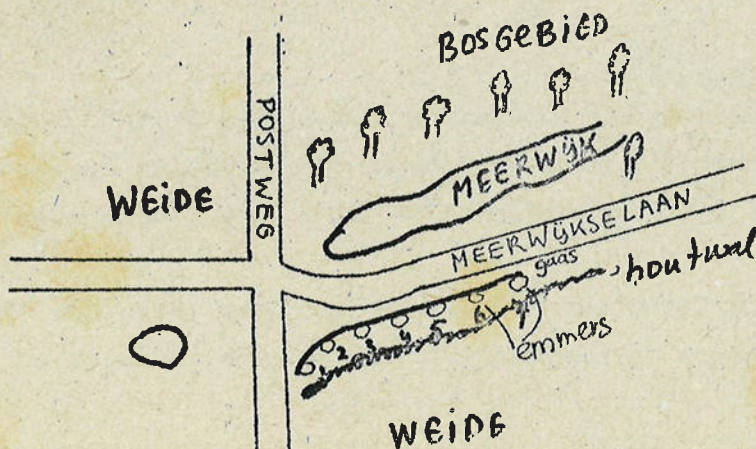
De meeste amfibieën werden gevangen in periode's 26/3/'80 - 29/3/'80 (271 ge-

wone padden, 8 bruine kikkers en 2 alpenwatersalamanders), 1/4/'80 - 2/4/'80 (106 gewone padden, 6 bruine kikkers en 1 alpenwatersalamander) en 13/4/'80 - 17/4/'80 (33 gewone padden en 2 bruine kikkers).

Deze periode's vallen samen met die van 1978. Het vorig jaar werden de meeste exemplaren later gevangen in verband met de toen langdurige strenge winter.

Ook nu bleek weer, evenals de vorige jaren, dat wanneer de minimumtemperatuur 's nachts tot $+5^{\circ}\text{C}$ steeg, de meeste dieren gingen trekken.

Gebied ter hoogte van "Water Meerwijk".

Voor het eerst werden dit jaar ook amfibieën gevangen aan de Meerwijkselaan ter hoogte van het landgoed "Water Meerwijk". Hier ligt een vrij langgerekte plas van ongeveer 500 m lang, waar ook elk jaar honderden amfibieën op de heentocht in het voorjaar door het verkeer werden doodgereden. Daarom werd dit jaar ter hoogte van de kruizing Meerwijkselaan - Postweg ongeveer 100m gaas neergezet met 7 ingegraven emmers, omdat hier volgens de gegevens van de omwonenden elk jaar de meeste slachtoffers vielen.

In totaal werden bij "Water Meerwijk" in de vangstperiode van 10/3/'80 t/m 22/4/'80 144 gewone padden, 12 bruine kikkers en 1 alpenwatersalamander gevangen. Toch werden nog een aanzienlijk aantal dieren doodgereden, doordat de oversteekplaats zo lang is en het ondoenlijk was (Financieel gezien) om overal gaas neer te zetten.

De meeste amfibieën werden hier gevangen in de periode's 26/3/'80 - 29/3/'80 (44 gewone padden, 7 bruine kikkers), 1/4/'80 - 2/4/'80 (33 gewone padden, 1 bruine kikker) en 14/4/'80 - 19/4/'80 (60 gewone padden, 1 bruine kikker). Deze periode's vielen dus ongeveer samen met die van de vangsten bij de Leemput. Alleen trokken de padden bij de Leemput eerder (10/3/'80 - 14/3/'80: 46 exemplaren) dan bij Water Meerwijk (hier werden de eerste padden pas op 26/3 gevangen). Of dit verschil nu te wijten is aan verschillen in de ligging van de gebieden is niet precies bekend.

Op de Meerwijkselaan werden voor het eerst ook amfibieën op hun terugtocht, dus van de plas af, gevangen. Resultaat:

16 april ('s avonds) ±	100	padden
17 " " "	70	"
18 " " "	55	"

en verder in deze periode nog ± 35 bruine kikkers en enkele alpenwater salamanders. Een aanzienlijk aantal dus. Het is dus van belang om het volgend jaar ook amfibieën op hun terugtocht te vangen. Interessant: heenweg gevangen 144 gewone padden, terugweg gevangen 225 gewone padden! d.w.z. toch meer dieren trekken over over de grote lengte of meer dieren komen in één richting terug. Dit wat betreft de vangsten.

Over mogelijke tunnels in de vorm van buizen onder de weg zoals besproken in het GMJ 1979 - 12 nog het volgende:

we weten nu waar op de trajecten de meeste dieren gevangen worden m.a.w. we kennen nu de door de dieren gevolgde hoofdroute's. We zullen de gemeente

Groesbeek de gegevens van dit jaar en de vorige jaren voorleggen om deze zaak te bespreken. Vooroverleg met de gemeente is hierover al enige tijd geleden gepleegd.

Dit was dan een kort verslag van de acties over het overzetten van amfibieën in Groesbeek van 1980. Binnenkort zal er weer een uitgebreider rapport komen. Voor geïnteresseerden zal dit dan bij de Werkgroep Milieubeheer en bij Oriolus te koop zijn. U hoort hier nog van.

Tenslotte gaat onze dank uit naar de directie van "Ons Erf", de heer Jaspers en de heer Fischer (eigenaar van "Water Meerwijk") voor het beschikbaar stellen van de terreinen, het Ministerie van C.R.M. voor het verlenen van de vergunningen en verder aan allen, die ons in welke vorm dan ook geholpen hebben.

"Subwerkgroep Amfibieën"

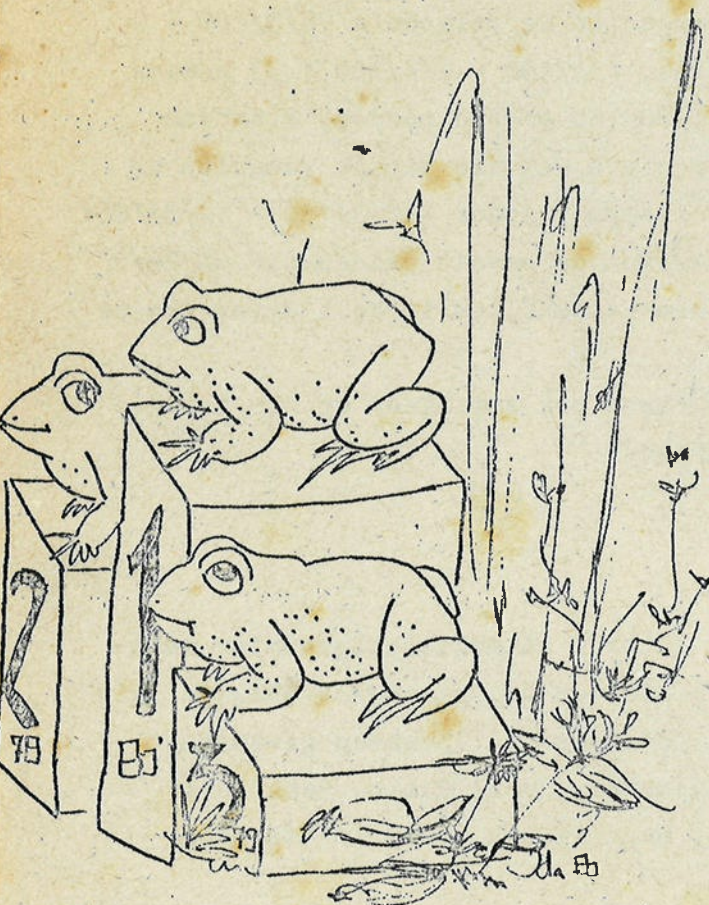
Bart Ariaans	Wilco de Schouwer
Jan Bredie	Jo de Valk
Rudy van Duynhoven	Geert Vink
Jos Selten	

"Oriolus"

Wim Ellenbroek	Wouter Helmer
Jeroen Helmer	Marcel Klaassen
Simone Helmer	Paul Scholte

Literatuur:

- Subwerkgroep Amfibieën (1978). Het overzetten van padden in Groesbeek! GMJ 1978-3, p.27 - 30.
- Subwerkgroep Amfibieën (1979). Rapport: Het overzetten van Amfibieën in Groesbeek (1978), p.1 - 10.
- Subwerkgroep Amfibieën (1979). Het overzetten van Amfibieën in Groesbeek (1979). GMJ 1979-11, p.20 - 21.
- Subwerkgroep Amfibieën (1979). Rapport: Het overzetten van Amfibieën in Groesbeek (1979), p.1 - 8.
- Subwerkgroep Amfibieën (1979). Tunnel voor Amfibieën onder Oude Kleefsebaan? GMJ 1979-12, p. 26 - 27.

Volgende keer . Het overzetten van amfibieën in Groesbeek (1980). **2.**
Over de activiteiten rondom de Koepel dit jaar.

